

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 "
Pe 1 lună 2 "
Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.
Pentru România și străinătate nrii de
zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDAȚIILE ȘI ADMINISTRATIILE
IN Dacia și în celelalte țări
— is ennumi însc în stin
INSERȚIUNILE se primesc la adm-
nistrație.
— 97 Manuscrisurile se dau
sala 2. M. s. n. n. n.
Telefon pentru oras și comitat 502
NUM. 8909 9 999999 92

M. Sa și prelații români.

(*) În numărul ce ne-a sosit azi (17/30 Aprilie) confracții noștri din Budapesta scriu următoarele:

»In ziarele noastre se lansează ideea, ca episcopatul român să meargă împreună cu ceilalți factori politici ai neamului nostru la Majestatea Sa, pentru a cere și a se ruga ca proiectul lui Apponyi să nu fie sancționat.

»Ne surprinde mult naivitatea confracțiilor noastre, cari pretind dela episcopatul nostru așa ceva, când toți oamenii inițiați știu, că domni episcopi nu sunt aplicați a face pasul acesta.

»Doară e secret public, că episcopatul gr. or. și-a exoperat audiența la Apponyi prin faimosul Burdea. Un simplu dascăl din Bihor și-a știut exopera audiența la Apponyi fără intervenția vre-unui deputat, iar trei episcopi, membri ai Casei magnaților, au lipsă de intervenția unui Burdea ca să ajungă până la Apponyi. Iar dela ministrul Apponyi până la Majestatea Sa sunt încă multe și apoi cine ar fi aplicat să le exopereze această audiență, presupunând, că vocea poporului ar fi ascultată de înalții părinți și aceștia s'ar decide să întreprindă acest pas.

Deoarece ziarul nostru a publicat un articol în sensul acesta, venit din afară, nu mai departe decât Sâmbătă, ne simțim datorii a reflecta confracțiilor mai puțin naivi ca noi.

Observăm mai nainte de toate că naivitatea aceasta am avut-o nu numai noi, ci toate adunările populare mai însemnate ce s'au ținut împotriva proiectului de lege alui Apponyi. Ne aflăm deci în prea bună tovarășie decât să ne pară rău, și cu atât mai puțin ne supără ironia confracțiilor cari susțin — fără autorizarea clubului — rezistența pasivă cea mai înverșunată.

Cât despre șirele privitoare la episcopa-

tul român gr. oriental, ne aflăm în mare strâmtoare. Intr'adevăr, nu știm cum să luăm lucrurile: vorbesc confracții nostri serioși, avem aci a face cu un comunicat oficial al clubului (căci literile sunt — cursive) ori ne găsim în fața vre-unui comunicat ca cel retractat mai zilele trecute?

Pentru că și dacă am admite, presupune ori ști pozitiv despre prelații bisericii române naționale că nu sunt aplicați a merge la tron, pentru a nu supăra, vezi Doamne, pe miniștri, ș'atunci obștea română poate avea părerea asta, cum o și are, scriitorii o pot formula, iar noi n'avem de ce să refuzăm publicarea articolelor de acest cuprins. Intâi pentru că atunci când e vorba de interese mari naționale nu se întreabă ce sunt și ce nu sunt aplicați să facă prelații, căci marea politică națională și până acum a făcut-o partidul național fără a întreba episcopatul și n'avem cuvânt a ne plânge de asta... A doua: chiar dacă nu ar fi prea încântați de mergerea la tron, în prelații aleși ai bisericii române gr. orient. este și trebuie să fie atâtă dragoste și considerație pentru popor, încât să asculte vocea acestuia.

Iar dacă n'ar avea atâtă dragoste ori mai bine: curaj — prelații bisericii române răsăritene, poate să aibă venerabili părinți ai bisericii române apusene!

Dar să zicem că nici aceștia nu s'ar dovedi mai curajoși... Avem însă deputații noștri, și chiar dacă n'ar fi ei, este în masa mare a poporului: se va găsi în sinul ei o delegație care să meargă până la tron și să roage pe M. Sa să nu dea sancționarea Sa proiectului de lege, prin care Apponyi țintește la nimicirea culturii române.

Că delegația reușește ori nu să ajungă a da față cușorului împotriva zice poporul, asta e indiferent. Nici hablas comitetul național n'a ajuns să înmaneze M. Sale Memorandul. Și M. Sa însă și Europa întreagă a putut afla ce vor românii și ce nu le place.

Tot așa și acum: lucru de căpetenie este să se știe că întreg poporul cugeță și simte cum au vorbit deputații români în parlament. Și dacă vom fi fericiți să vedem în fruntea acestei delegații episcopatul, cu atât mai bine. Dacă nu, tot vom auzi glasul lor de protestare în Camera magnaților și astfel nu vor putea țigădui nici cei mai perversi soviniști — împotriva proiectului apponyian protestează românimea întreagă.

Că nu se va găsi cine să le exopereze audiența? Asta ni se pare o băjocură din partea confracțiilor din Budapesta. Pentru că să admitem, că intr'adevăr prelații bisericii române răsăritene au atât de puțină încredere, încât chiar cu Apponyi au putut da față numai în urma intervenției dlui Burdea, și atunci ne mai rămâne mângăierea cu trecerea de care trebuie să se bucure prelații bisericii române apusene. Căci nu e de admis ca episcopatul român gr. catolic, care chiar zilele acestea a stat la sfat cu prelații catolici maghiari, să nu și fi câtigat dacă nu aiurea, apoi cel puțin între acești colegi ai lor amici cari să le netezească drumul spre Burg ori fie chiar castelul din Buda. Un Mihali, Radu și Hossu, binevăzuți la Roma, desigur sunt considerați și la nunciatura din Viena și cu toată naivitatea noastră, dar atâtă știm și noi, că dacă nunciatura se expune într'o cauză oarecare, trebuie să ajungă la un rezultat favorabil. Singur episcopul

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Notițe despre ouăle roșii.

De Minerva Vașiadi.

Aproape la toate confesiunile religiunii creștine, a ramas vechiul obicei, ca la sfintele Paști rudeniile, prietini și cunoscuții, să cinstescă unul altuia ou roșu, — și mai ales băieții sunt aceia, cari cea mai mare bucurie o simțesc în sărbătoarea sărbătorilor — pentru ouăle roșii.

Chiar de aceea, culegând eu aceste notițe despre ouăle roșii, cred a procura pentru cei-ce le vor citi, câteva momente de distracție, acum în zilele sfintelor Paști, când, nu prea este casă și masă în — și pe care să nu se găsească ou roșu.

Oul, din vremi bătrâne, la cele mai multe popoare avea un oșebit rol, ba uneori chiar exagerat. Așa d. e. legendele timpului preistoric susțineau că chiar și universul s'ar fi format din »oul lumii.« Poveste ori paradox? Weda, cartea religioasă a indienilor, încă atribue oului un deosebit rol la anumite simbolisări. Ca decor simbolic era folosit, la morminții egiptenilor și la moșeele turcilor — deopotrivă, ba chiar și creștinii îl priviau deja de mult ca simbol al rescumpărării.

În Germania încă se amintește foarte de mult despre rolul oului. Aici, Paștile — de mult — nici nu erau alta, decât sărbătoarea închinată zeiței păgâne Ostera, — ceea-ce e probabil, chiar și numai de după numirea nemțească a Paștilor, care a rămas până în ziua de astăzi, după nu-

mele acelei zeițe. Sașii-vechi, cari locuiau în nordul Germaniei, priviau oul de simbolul reînvierii naturii, și la serbările ce le aranjau în onoarea acestei zeițe, care era zeița primăverii — cinsteau unul altuia ou.

Tot așa făceau, încă în evul vechiu, perșii ce locuiau în interiorul Aziei, la sărbătarea anului nou, care cădea totdeauna pe prima zi de primăvară.

La păgâni era și un obicei de a se juca cu oul. Era anume un joc de-a »oul ascuns«, cu care se ridica și mai mult bucuria și veselia zilei. Jocul era așa, că în presara sărbătorii, careva dintr'o familie, ori dintr'o societate, ascundea un ou roșu, — pe care era desemnat și o cunună — într'un anumit loc, de ex. în odaie, curte, ori grădină. Acel ou ascuns, în ziua sărbătorii trebuia să fie găsit de o »fată-mare«, care, dacă gășia, i-se explica spre noroc, având a se mărita până la Paștile următoare, sau dacă nu tocmai atunci la tot cazul va avea pețitori. Acest joc era la ei foarte plăcut, mai ales pentru fetele ce gășiau oul, — și la superstiția lor țineau foarte tare.

Pe unele locuri se zice, că ar fi rămas acest joc în obicei și la creștini, mai ales între germani. Dacă însă gășirea ar tâlcui adevărul, și norocul pentru »fata mare«, atunci — șoptind fie — zis n'ar fi rău că s'ar introduce acel joc și pela noi. Năcazul ar fi numai, că în ziua care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa, adica în ziua de Paști, când timbrul dispoziției trebuie să fie bucuria — s'a găsi prea multe fete agitate și iritate.

Ouăle, într'un timp erau un izvor de venit al

preoților, capelanilor și peste tot al slujitorilor bisericești.

Fiecare creștin era dator că la Paști să plătească acestora competența de ouă, căci la caz contrar li-se putea face execuția ca și pentru altă contribuție ori datorie. Cică în Saxonia, în anii primi ai reformației, fiindcă, cei ce trecuseră la reformație nu voiau să plătească preoților de mai nainte, — acestora li-s'ar fi încasat pe calea execuției competența de ouă.

Rămășiță din datina de a da preoților ouă, mai este încă și astăzi, chiar și la poporul nostru. În multe locuri și azi eredității, mai ales femeile și fetele, în ziua de Paști merg la biserică cu oul roșu în mărămă ori în buzunar, și nainte de a primi paștile dela preot, ca răscurpărare, pune un ou roșu.

La ruși încă se amintește de rolul oșebit al oului. Adam Olearius, un savant din secolul XVIII, într'o carte a sa descriind sărbătoarea Paștilor la ruși, între altele zice, că nimenea, fie acela nobil ori iobagiu, nu deneagă unul altuia sărutul de Paști, salutându-se unul pe altul cu cinstirea reciprocă a oului de Paști. Insuși Tarul — zice mai departe — împărțea ouă roșii personalului de curte și avea obiceiul că în ziua Paștilor, dimineața nainte de a merge la rugă, se coborâ la temniță și după ce i-se deschideau ușile, dădea fiecărui rob câte un ou roșu zicându-le: »Bucurați-vă că Domnul Hristos, care a murit pentru păcatele noastre — a înviat din morți!«

În Rusia ouăle mai de mult se vopseau numai galbine și roșii. Coloarea galbină însemnând soarele, iar cea roșie purpura majestății divine.

Radu face de altfel o politică atât de abilă, desvoltă în mijlocul ungarilor atâta solemnitate, încât impune și-i considerat ca un prinț!... Cine se îndoiește, că expunându-se, P. S. Sa singur nu ne-ar putea conduce înaintea M. Sale?

Se înțelege e vorba numai să vrea! Ori să socoată că e oportun timpul a se expune până la extrem, în apărarea școlii române...

Să nădăjduim un comunicat, în care confrății din Budapesta să ne lămurească și în privința concursului ce pot da luptei naționale venerabilii părinți ai bisericii române apusene.

Reforma legii de presă va fi dezbătută la Budapesta Sâmbătă, în 4 Maiu, la ancheta convocată spre acest scop din partea ministrului de justiție. La această anchetă au fost invitați vre-o 80 de factori ai presei și vieții publice maghiare. Camera advocaților din Budapesta își are doi delegați.

Reprezentanții Austro-Ungariei la Haga vor fi: ambasadorul Caietan Mérey și baronul Carol Macchio, consulul dela Atena. Ei vor fi însoțiți de consilierul de curte Weil. Baronul Macchio, care se află acum la Viena în concediu, se va rentoarce la Atena numai la toamnă. Cealaltii reprezentanți ai Austro-Ungariei la conferința de pace sunt: maiorul Giessl, delegatul militar din Constantinopol, Haus și Lamasch, membri în casa de sus austriacă.

Baronul Aehrenthal numai azi dimineață, Miercuri, va sosi la Berlin. Azi la prânz va fi primit de împăratul Wilhelm, ca să i-se prezinte, pentru că împăratul nu fusese la Berlin cu ocazia vizitei lui din urmă. Acesta ar fi singurul scop al călătoriei ministrului Aehrenthal la Berlin. Factorii politici însă atribue mare însemnătate acestei vizite.

Serbarea lui Arpad. Ministrul președinte Wekerle va convoca la o întrunire pe toți membrii comisiei, esmise în chestia aniversării de o mie de ani dela moartea

lui Arpad, ca să discute definitiv amănunțele acestei aniversări. Cu privire la aceasta ministrul președinte va înainta un proiect de lege în a doua jumătate a lunii Maiu. Dar proiectul despre sufragiul universal!?

Autograful Maj. Sale, adresat ieri locțiitorului din Praga, a produs foarte mare însuflețire în sinul cercurilor politice germane și boeme din Praga, precum și în întreaga Boemia.

Chestia liniei electrice Viena—Pojon, care a fost dezbătută aseară în partidul independent, a produs o vie discuție. Conte Battyányi a fost atât de enervat, încât a bătut cu pumnul în masă mai mult timp. E tendința, după cum se știe, de a nu se primi proiectul despre această linie.

Minimul de existență, după cum a spus ministrul Wekerle în ședința de Luni a camerei, vorbind de reforma de dare, e statorit la 600 cor. Cine are adecă numai atât venit anual nu va trebui să plătească dare, după ce se va introduce noua reformă.

Cronica săptămânei.

— Politica externă. —

O știre din Viena ne face să sperăm că se apropie un timp de întărire a relațiilor între Austria și România. E vorba ca să se pornească în curând tratativele pentru încheierea învoielilor comerciale dintre cele două țări. Până acum, date fiind stările tulburi din România, austriacii nu se puteau gândi la începerea negociațiilor. Acum însă că pacea s'a restabilit se așteaptă la Viena reprezentanții României. Din ambele părți se privește cu mult interes la viitorul tratat de comerț. Astăzi raporturile între cele două țări sunt din cale afară prietenești. România, dacă anii agricoli sunt favorabili, poate fi de mare folos Austriei. Și dacă veterinarii austriaci nu se vor opune, e nădejde ca România să câștige indeosebi cu negoțul de vite. Depinde foarte mult și de modul cum Ungaria își va întocmi până atunci tariful

vamal. Căci orice articole agrare refuzate de către unguri, vor trebui importate din România.

O singură chestiune socială supără încât-va cercurile comerciale din Viena. Felul cum sunt tratați evreii din România. Aceștia continuă să emigreze. Trec din Moldova în Galizia, sau iau drumul spre America, unde li se fac multe înlesniri. Cestiunea izraelită devine astfel pentru România nu numai o calamitate internă, ea începe să producă complicații și înafară, căci finanța străină e totdeauna pe partea evreilor. De data asta însă, oricine s'a convins, că e o cestiune de viață pentru țaranul moldovean ca să lupte nu numai împotriva proprietarului, dar mai ales a arendașului. Și e de așteptat ca nici austriacii să nu mai încerce a târî cestiunea izraelită în discuțiile asupra tratelor comerciale cu România.

De altfel nu sunt evreii singurul popor, care emigrează. Se semnaleză în timpul din urmă cu deosebire emigrarea în masă a românilor basarabeni. Aceștia însă nu mai iau drumul spre California. »Frankfurter Zeitung« povestește că de trei săptămâni încoace nesfârșite trenuri pleacă din Basarabia, ducând pe români spre Siberia. Aici, aproape de Vladivostok și în Korea îi colonizează. Li-se dau bani de drum (câte 200 ruble de căciulă), acolo li-se dă pământ din belșug și drept de pescuit în riurile bogate. Ce urmărește Rusia prin aceste colonizări ale basarabenilor e ușor de văzut. Pe de o parte vrea să decentralizeze elementul român, pe de altă parte vrea să întemeieze în extremul Orient un zid mai puternic împotriva înaintării japonezilor. Dacă Rusia a fost așa de ușor biruită la Vladivostok, de vină a fost și faptul că toată populația din împrejurimi era străină (hunchuză) pe care nu se putea bizui.

E ciudat însă, că Rusia are timp de planuri îndepărtate, câtă vreme la ea acasă arde pe înfundate. Zilele acestea iarăși a circulat șvonul despre disolvarea dumei. Motivul ar fi — nou acest motiv! — că

Vopsirea ouălor este de origine foarte veche. Jidovii cunoșteau vopsirea ouălor încă pe timpul când erau pe pământul Gozen. Ei le vopsiau cu coji, de ceapă, dând astfel oului o culoare gălbie. De aici a trecut obiceiul și la creștini, unde apoi i-s'a dat oului o însemnătate și mai mare, pentru că la Paști nu numai se vopsia, ci se pictau pe el semne ce reaminteau scene din suferințele Domnului Hristos, așa d. e. crucea, cuiele, inima străpunsă ș. a.

Că roșitul ouălor va fi rămas dela jidovi mai întărește și tradițiunea populară. Ea susține că pe când era Hristos pus în mormânt, petrecând farizeii ziua Paștilor la masă întinsă, unul dintre ei speriat spune că »Hristos restignitul și mortul nu s'a mai găsit azi în mormânt, iar ai săi spun că a înviat.« Atunci ceata farizeilor strigă în cor revoltată: Când cocoșul ăsta (din blid) va striga »cucurigu« și când aceste ouă albe (de pe masă) roșii se vor face, atunci credem că a putut învia Hristos. Deodată o neașteptată bătaie din aripi și un puternic »cucurigu« s'aude. Cocoșul însă bătând din aripi, — pentru a putea începe »forte« —, toate mutrele farizeilor le stropise cu zamă ferbinte și de atunci — zice legenda — rămaseră cu pistrii pe față. Ștergându-și ei bine ochii stropiți cu zamă — observară,

că toate ouăle de pe masă se făcuseră roșii. Așa li-se dovedî dar învierea precum ei cerură!

Maria Magdalena, pentru a dovedi imperatorului Tiberiu, că Hristos a fost ucis și a înviat, îi prezintă mai multe ouă roșii.

O altă versiune despre roșirea ouălor, este cea despre o fată, care mergând cu ouă la pieața din Ierusalim și auzind în cale că Hristos a înviat, a zis că atunci va crede, dacă ouăle ei albe, se vor schimba în roșii. Când ajunse în pieață, cuprinsă de fiori văzu, că toate ouăle se roșiseră.

Oul se roșește, pentru că el reprezintă forma rotundă a pământului și acest pământ l-a spălat Hristos cu sângele său.

Din cele mai vechi timpuri și în toate țările există ouă roșii. Pretutindeni, în palat și bordeiu, s'au făcut ouă roșii colorate din anumite și deosebite substanțe, până când acest lucru a ajuns acum o adevărată artă. În Londra d. e. în vitrinele prăvăliilor, dar mai ales a cofetăriilor, poți vedea ou roșu, începând cu prețul dela 20 bani, și până la câteva mii fonți șterlingi. Sunt ouă roșii lucrate de cei mai de valoare artiști, a căror preț se urcă până pela 20 mii coroane.

Sunt apoi ouă lucrate din os de elefant, înăuntru cărora donatorul poate pune bomboane de

prima finețe ori juvaere prețioase. Un ou la fel a dat fiului să un american bogat. Diametrul aceluia ou a fost jumătate metru și în lăuntru lui era așezat un instrument de muzică automată, care juca mai multe piese. Acest ou — se scrie — că ar fi costat 90 mii coroane. Cadou american!

Se mai scrie despre un ou și mai de mare preț, care l-a primit țarul Alexandru II, dela prietina bună a sa. Suprafața acestui ou este din aur, în care sunt gravate scene din răstignirea Domnului. Înăuntru oului, gălbinișul îl formează o cruce din rubine cu marginile de diamant. Oul este lucrat în Paris și prețul lui este nehotărât, pentru că conține așa bucăți de rubin, ca și care nu mai există altele. Acest ou — se scrie că — se păstrează și în ziua de azi, în muzeul »Eremitage« din Petropolea.

Câtă deosebire între ouăle roșii ce se pregătesc pentru palate și între cele ce se lucră în bordeie! Colo — auzi de ouă roșii lucrate cu rubine și diamante, — aici vezi oul natural roșit de multorii în coji de ceapă. Și totuși bucuria pretutindenea e mare, — în palat și bordeiu. Da căci D-zeu așa a întocmit sufletele oamenilor, ca în ziua luminată învierii și săracul din bordeiu, să se știe bucura asemenea bogatului din palat.

Pentru castele, vile, sanatoare, spitale, hoteluri, fabrici, laboratoare, gări, casarme, biserici, școli, comune și orașe mici, cea mai ieftină iluminare e ceea-ce se poate face cu gazul Benoid. Flacăra ce corăspunde la 50 lumini costă pe oră numai 1.6 filleri.

Telefon 561.

Telefon 561.

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság.

Arad, Pécskai ut 1314.

Fără acitelin! Ori ce primejdie eschisă! Cea mai simplă manuară! Epistole de recunoștință din patrie și străinătate. Patente din patrie și străinătate. Nenumărate premieri. Cei interesați primesc deslușiri detaliate.

Prospect gratuit, fără nici un contract.

reprezentanții națiunii sunt niște agramați. Aproape două treimi dintre deputați nu știu carte. Descoperirea aceasta a făcut-o celebrul profesor Martens în »Times« din Londra și a produs un efect hazliu în toată Europa. Intr'adevăr nu se poate aștepta ca un asemenea corp legislativ să aibă lungă durată.

Mulți se întrebă, dar cum are să fie *viitorul parlament al Austriei*? Care are să fie rezultatul mult trimbițatului sufragiu universal. Triumf sau decepție? Nimic pozitiv nu se poate prevedea. Ministrii și fruntașii cutreeră cercurile din provincie cu discursuri făgăduitoare. La Viena s'a încins lupta între liberali și antisemiți, cari, acești din urmă speră să ajungă un partid de guvernământ. Lueger își pune candidatura și la Cernăuți împotriva liberalului profesor universitar Skedel. Dar atâta tot. În general lumea e deprimată și nu prevede o limpezire atât de mare a situației în Austria, cum se trimbițase la început.

Din România.

Dela curte. M. S. Regina și A. S. R. Principesa Maria au binevoit a primi în audiență, pe d-na Severa Radu Novianu, filantropa proprietară a moșiei Ocina, din județul Prahova, care s'a devotat cu totul binelui obștesc și care s'a reîntors de două zile dela Băilești, unde, ca soră de caritate, a dat îngrijiri răniților.

D-na Novianu va pleca, zilele acestea, în Egipt și Palestina, spre a vizita institutul de surdo-muți. Se știe că d-na Novianu a oferit societății »Vatra luminoasă Regina Elisabeta« un teren de pe moșia sa spre a se stabili acolo proiectata colonie de orbi.

Academia Română a ținut ședință publică.

A prezidat dl Ioan Kalinderu care a deschis ședința remițând Academiei din partea dlui Gh. Bengescu, ministrul plenipotențiar și membru corespondent al Academiei, câteva manuscrise și un mare număr de scrisori ale lui V. Alexandri.

Dl Kalinderu a făcut totodată o amănunțită dare de seamă asupra acestor manuscrise arătând că sunt un text al »Horei dela Sinaia«, o notiță autobiografică a poetului, începând dela 1843 până la 1856 și o notiță despre începuturile literaturii române, în special din prima jumătate a veacului trecut.

Asemenea 122 de scrisori, toate adresate dlui Bengescu care era în relațiuni amicale cu nemuritorul poet.

Pe lângă cesțiuni personale și de serviciu, de pe când era ministru țării la Paris, scrisorile se referă și la cesțiuni de interes general.

Toate înfățișează însă pe Alexandri cu spiritul vioi și adânc pătrunzător al oamenilor și al lucrurilor.

Sfârșind, dl Kalinderu zice că aceste manuscrise sunt de sigur o prețioasă comoară de amintiri pentru dl Bengescu, care face un scump sacrificiu, numai fiindcă e vorba de Academie, care e o vrednică păstrătoare a tezaurului nostru național.

Membrii Academiei încuviințează să se aducă mulțumirile cele mai călduroase donatorului.

O comunicare făcută Academiei române.

Profesorul Babeș a comunicat în ședința de Vineri Academiei române, un studiu critic asupra actualei organizațiuni sanitare din comunele rurale și a vorbit și de activitatea mult regretatului fost ministru de interne Vasile Lascar în ce privește îmbunătățirea stărei sanitare rurale.

Studiul critic al ilustrului savant a făcut o adâncă impresie asupra membrilor Academiei și de sigur că va face și obiectul celor mai interesante discuțiuni mai ales că în cea mai mare parte privește chestiunea țărănească.

Dl Babeș vorbind de starea culturală și economică atât de înapoiată a țărănimii, ceea ce-l pune și într'o inferioritate sanitară primejdioasă, amintește, râvna ce a pus-o Vasile Lascar pentru realizarea reformelor sanitare și spune că el

a lăsat medicilor o moștenire frumoasă, un plan binechibzuit pentru lecuirea țaranului, plan de care eminentul profesor l'a desfășurat și comentat înaintea Academiei.

Ordin circular către învățătorii din județul Mehedinți.

Domnule învățător,

Liniștea dintre țărani restabilindu-se, urmează să fie îndemnați la muncă, până să se desmetecască din greșita cale pe care apucase unii din ei.

Exemplul bun pentru muncă, numai învățătorului poate să-l dea.

Puneți dar d-voastră, cel dintâiu, împreună cu preotul, primarul și fruntașii satului, plugul pe brazdă — ca să vază obștea sătenilor că fără produsul muncii cinstite nimeni nu poate trăi și, de sigur, că toți vă vor urma.

Indemnați în mod stăruitor, pe ori care sătean să nu se ia după șoptele celor ce le voiesc răul. Veghiați cu toții în cuprinsul comunei d-voastre și pe toți clevețitorii, cari umblă pe sub ascuns cu vorbe viclene încercând să amăgească pe locuitorii, denunțați-i autorităților administrative.

Amintiți sătenilor cuvintele nemuritorului poet V. Alexandri, care zicea că-i :

Sfântă munca dela țară,
Ea e izvor mare de rodire
Ce leagă omul cu pământul
Intr'o dulce înfrățire.

Cel care dintre d-voastră nu va începe fără întârziere să-și are ogorul său și să-și sape curățura sa, va fi considerat ca unul cărui nu-i place să samene între săteni: pace, liniște și iubire de muncă. Căci numai ea gonește gândurile rele din mintea oricărui individ.

Și fiindcă țara noastră se găsește deocamdată într'o atmosferă posomorită, care pare a întuneca gloria din trecut a neamului nostru, s'o gonim noi cu cuvântul, cu fapta și cu exemplul, abătând pe frații noștri țărani, din drumul pe care au alunecat, pe calea cea dreaptă.

Cântați cu copiii în timp de sărbători, în școlile ce conduceți, cântece religioase și patriotice, cari gonec gândurile triste și veți vedea reînviind curajul la muncă și coborânduse pacea și dragostea în comuna d-voastră.

Indemnul la bine, este asigurarea bunului trai.

La inspecția ce vă voui face în scurt timp, mă voui interesa dacă ați adus la îndeplinire acest ordin. Turnu-Severin, 1 Aprilie 1907. Revizor școlar, Dem. C. Bungețianu.

Dl I. Procopiu, președintele »Sindicatului Zia-riștilor«, a fost numit, pe un period de 4 ani, membru în comitetul teatral, în locul dlui C. Stănescu, al cărui mandat a expirat.

Contra jocului de noroc. Cunoscând daunele, pe cari le cauzează mai cu seamă populației rurale, jocurile de noroc, dl C. I. Nicolaescu, secretarul general al ministerului de interne, a hotărât să se oprească cu strictețe aceste jocuri, și și a invitat toate autoritățile pendinte de acest departament să procedeze cu rigurozitate contra acelora cari exploatează slăbiciunea sătenilor prin jocurile de noroc.

Ministerul de interne a invitat autoritățile comunale să ia măsuri spre a stărpini această plagă, sub orice formă, fie în bălciuri fie în localuri publice.

Fuziunea conservatorilor.

București, 15/28 Aprilie.

Consacrarea fuziunii celor două partide conservatoare se va face mâne Luni d. a.

Comitetele executive conservatoare și junimiste se vor întruni mai întâiu în cluburile respective, unde li-se vor comunica îndeplinirea fuziunii și retragerea dlui Cantacuzino dela șefia partidului conservator.

După aceea comitetul executiv junimist va trece la clubul conservator, unde se va întâlni cu comitetul executiv conservator și ambele vor proclama ca șef al partidului pe dl Carp.

Din cele două comitete executive fac parte 44 membrii.

Se poate ca după discursul ce dl Carp îl va rosti, în urma proclamării D-sale ca șef, să se procedă la alegerea comitetului executiv al noului partid unit.

Din acel comitet se va alege apoi o delegație de șapte, care va avea să discute și să decidă în primul rând asupra chestiunilor privitoare la atitudinea și acțiunea partidului conservator unit.

Din acea delegație se spune că vor face parte dnii Petre Carp, G. Gr. Cantacuzino, Ioan Lahovary, Take Ionescu, Titu Maiorescu, Al. Marghiloman și N. Filipescu.

Primul act al acestei delegațiuni ar fi un manifest către țară prin care să se anunțe contopirea elementelor conservatoare și să se expue programul politic al partidului conservator, în noua sa formă.

În vederea fuziunii, dl Petru Carp a avut ieri d. a. o lungă întrevedere cu dl G. Cantacuzino, pe care l-a vizitat acasă.

Dl Carp va vizita azi pe dl general Manu, în scop de a-l decide să consimtă la fuziune.

Mulți conservatori exprimă credința, că în cele din urmă dl general Manu va conveni la fuziunea făcută.

E probabil, ca Luni seara chiar, dl Petre Carp să fie primit în audiență de rege, spre a-i comunica alegerea d-sale ca șef al partidului conservator.

Despre aceasta alegere, regele a fost prevenit de către dl G. Cantacuzino, într'o audiență avută zilele trecute.

Proiectul pentru sclavagiu.

Se pare că sub guvernul zis *mare și național*, țara merge îndărăt. Ministrul Darányi cel puțin s'a apucat și-a întocmit un proiect de lege zis despre servitori. Dacă proiectul va deveni lege, se va putea zice că în Ungaria s'a inaugurat un regim feudal pe față.

Duminecă socialiștii din Budapesta au ținut o mare adunare împotriva acestui proiect. Oratorul lor Bokányi a arătat că e vorba de a lega, ca pe niște sclavi, 1.200.000 servitori agricoli, de a da boierilor drept absolut asupra servitorilor, acestora însă nu li-se asigură nimic.

Ca să se vadă mărimea mișeliei de care sunt capabili feudații, vom da un rezumat al proiectului întocmit de agrari.

Iată câteva amănunte.

Toți servitorii ori servitoarele dela domenii trebuie să-și scoată cărticică și dela vârsta de 12 ani până la 18 sunt la discreția stăpânilor. Fără a cere voie dela stăpân, nu pot ieși din curte nici primi la ei pe nimeni. Oricum l'ar înjură, servitorul nu are drept să părăscă pe stăpân. Dacă vrea să plece, trebuie să spună stăpânului cu 2 luni mai nainte. Dacă a cauzat vre-o pagubă, stăpânul are drept să-i detragă din plată. Altul decât sluga, nu are drept de a merge și face arătare în contra stăpânului rău.

Acestea treacă-meargă.

Este însă un paragraf viclean, făcut anume pentru a împedea orice grevă: servitorii sunt datori, dacă poruncește stăpânul, să îndeplinească și lucruri cari nu sunt în contract. Dacă e bolnav un servitor, ceilalți sunt datori să lucreze și pentru cel bolnav.

Cine îndeamnă la grevă ori nu ajută ca greva să fie frântă, poate fi pedepsit cu 30 zile arest și 600 cor. amendă. Stăpânul are însă drept să ceară a i-se ierta servitorului osândit pedeapsa dictată.

Comitetele au apoi dreptul să facă regulamente privitoare la servitori, în afară de legea proiectată și între altele să institue judecători în anti-stia comunală, cari să judece asupra servitorilor.

În anume cazuri, servitorii sunt datori să lucreze și Dumineca și peste tot, pe lună n'au decât o zi liberă și sunt datori să lucreze după-cum și cât cred de cuviință stăpânii.

Pe servitorul bolnav stăpânul e dator să-l în-

grijească numai 45 zile; dacă s'au bolnăvit însă din vina lor, stăpânii nu-s datorii a-i îngriji.

Mai grav e că nu se stabilește nici cât să lucreze pe zi, nici cât să doarmă, nici cât să fie plata servitorilor. Se dispune însă că servitorul care-și părăsește stăpânul ducându-se la alt loc mai bun, să poată fi adus îndărăt cu jandarmii.

În felul acesta într'adevăr, actualul guvern prepară marea zguduire, pe care a pus-o în vedere Bokányi la meetingul de Duminecă.

De lângă cetatea lui Gelu.

Drept document despre nerușinarea și îndrăzneala irozilor dela Cluj publicăm cele de mai la vale. Preoți venerați și cu merite, ne mai putând răbda apucăturile șefului lor tractual, vin și-i aruncă în față cuvinte pentru cari omul cu bun simț s'ar ascunde în fundul pământului, iar n'ar mai poza drept »frunțas« în viața bisericească și politică.

Lăsăm să urmeze documentul:

Declarațiune. Provocați de corespondentul prețutului ziar »Tribuna« din Arad, nr. 81 a. c. subscrișii pe onoarea noastră preoțească declarăm, că decursul sinodului protopopesc ținut în Cluj la 8 Aprilie a. c. precum și cele de după sinod: prânz comun etc., le descrie mai fidel și mai pe larg corespondența »De lângă cetatea lui Gelu«; pe când »Răvașul« nr. 15 a. c. în expunerea adevărului fantazează.

Că cine e chemat a solvi suma de 100 cor. pentru biserica din Cluj, cei competenți să binevoiască a judeca.

Totodată declarăm, că »ucazurile și dorgatoarele muscălești« trimise de protopopul Clujului preoților, întrucât acelea trec geste competența protopopului nu numai »clicei neamurilor« displac, ci tuturor preoților de bine.

Cluj, la 25 Aprilie 1907.

Valeriu Popu, preot Cluj-Mănăștur. Em. D. Măcelariu, parohul Totelecului. Ioan Topanu, preot gr.-cat. în Șard. Benjamin Rusu, coop. parohial Gilău. Nicolau Giurgiu, parohul Chiutăului.

Mulțumesc preoților celor 5 din protopresbiteratul părintelui Daján Ilyés, că neașteptând să fie provocați din partea șefului lor, au trimis declarațiunea cu privire la cele susținute de mine în cele două corespondențe anterioare, și astfel a tăiat calea »Răvașului« de a mai susține cu atâta fățarnicie neadevărul dat vileagului în nr-ii 15 și 16, că eu am scris lucruri neadevărate și l-am »calomniat« cu descrierea sinodului din 8 April și a prânzului comun.

D-zeu să-i fie, că preoți cu dragoste pentru dreptate, nu hezită a spune adevărul și atunci când știu că ce-i așteaptă, dacă nu goană, cel puțin aspră dojană.

Și acum părinte Ilie sunt convins, că acestor preoți de frunte din tract, le vei crede și vei zice pocăindu-te, fiind și săptămâna mare: »mea culpa, mea maxima culpa«, iar drept canon vei plăti 100 coroane pentru noua biserică română, iar pe viitor te vei lăsa de scrisul fantaziilor în »Răvașul«.

Încă două observări: D-ta te încerci a demonstra în »Răvașul« nr. 16, că prima corespondență »de lângă cetatea lui Gelu« a fost trimisă la »Tribuna« mai înainte de a trimite d-voastră cele două telegrame de tristă pomenire. Cine a afirmat că a fost trimisă mai târziu? Nimeni. Eu am scris corespondența aceea pentru ca să viu în ajutorul preoților și învățătorilor d-tale, bombardati de d-ta și aduși la desperare prin procedurile d-tale. Nu am știut că d-ta vei mai arunca încă o bombă, care să nu se spargă numai în tractul Cluj, ci chiar în mijlocul întregii românimi, ca un fulger, săgetând inima tuturor, căci atunci mai așteptam două zile ca să o pun și aceea la pomelnic.

Cetind declarațiunea aceasta dată din partea alor 5 preoți venerabili, ai tractului protopresbiterului dr. Daján Ilyés, din arhidieceasa română gr. catolică de Alba Iulia și Făgăraș, toți bărbați absolvenți de 8 clase gimnaziale și de facultate teologică, dintre cari: trei bărbați ai generațiunei bătrâne, cu merite cunoscute de societatea în mijlocul căreia și-au petrecut viața întreagă, care acum trece spre apunere: merite cunoscute de toți oamenii de bine și mai marii bisericesti, părinți cu familii mari și răspândite, iar doi dintre ei sunt bărbați în floarea vieții și la începutul carierii lor, lamura conșcolarilor lor, dela cari neamul românesc și biserica este în drept să aștepte mult; prin urmare toți bărbați întregi, neexceptionabili, și martori de »coroană« după cum zic iuriștii; cetind zic această declarație, și apoi cetind și recetind cele scrise și susținute cu multă cerbicoșie în »Răvașul«, foaie culturală pentru popor, fața cu sfântul adevăr, și văzând cu câtă îndrăzneală și fruntea ridicată îmi aruncă în față, publice părintele Ilie cuvântul grav de »calomniator« pentru că am cutezat a mărturisi publice adevărul asupra unor afaceri săvârșite în prezența alor 40 de reprezentanți ai bisericei și școlii române; cetind zic toate acestea și meditănd asupra lor caut și fără voie să-mi pun întrebarea: dacă omul acesta, Ilie Daján preot, și protopop, predicator al adevărului, cutează a nega publice în scris și tipărit în foaia d-sale și încă în două rânduri cu interval de câteva săptămâni adevărul lucrurilor întâmplate, înaintea celor 40 de oameni: preoți, învățători și frunțasi ai neamului și declară pe cel ce susține adevărul față cu D-sa de »calomniator« înaintea publicului în foaia sa »culturală«; cerând telegrafice și prin trimiterea celor 2 martori cu spese mari pela Arad extradarea mea, ca să-și poată lua satisfacție, pentru că l-am »calomniat« eu pe Dumnezeu; dacă cutează zic a declara pe cine-va între atari împrejurări de »calomniator«, ce va fi în stare să facă farizeul acesta atunci, când nu sunt martori sau e numai el cu celalalt Irod împreună? Se și înfioară omul de caracter, meditănd asupra acestei întrebări de cele ce se pot întâmpla în asemenea împrejurări; mai cu seamă știind că la spatele lor stă puterea materială a unei bănci în fruntea căreia au ajuns tot cu asemenea mijloace și prestee cari dispun singuri și îmi vine a exclama: doamne ferește și pe puil de șarpe de soiul acestor oameni, apăra doamne pe toată lumea de ei pentru rugăciunea pruncilor nevinovați pe cari îi ascuți cu drag!

Dar îmi vine și o altă întrebare și aceasta către păzitorii moralității publice, către mai marii bisericei, către Excelenția Sa Metropolitul din Blaj. Întrebarea aceasta o pun cu toată fiasca supunere: Nu este în pravilă un sfânt canon, care să i-se măsure publice acestui preot fariseu? fiindcă publice a și păcătuit? Aceasta ar fi spre îndreptarea lui și spre mântuirea sufletului. Deci la mânăstire cu el pe vr'o. doi ani.

Nu l-ar plânge nimenea, numai poate cafe-neaua »Rikoker« din Cluj, și altcum activitate pastorală nu mai poate avea, căci nici nu va avea obraz a conveni cu acela cărora de atâtea ori le-au spus neadevăruri în față, în »Răvașul« foaie culturală și pe atâția i-a nefericit cu neadevărurile lui.

A doua observare sună onorabilului oficiu de contabilitate al »Economului« la telegrama scrisă numai de Căciulă, fără pălărie. Nu subsemneze cele publicate de mine căci eu nu am pus nici suma maximală nici cea minimală asupra competențelor încassate și încăsânde de avocatul-director, ci o sumă aproximativă. Se poate însă ști exact, și o știu și cei-ce nu pot privi în cărțile de contabilitate, căci acolo sunt judecătorii din Cluj și cu puțină osteneală să pot scoate date exacte. Aceasta să nu le poftescă însă, căci vor păși ca părintele Ilie cu fantaziile sale din »Răvașul«. Vor dovedi datele, că mai mult e pe lângă mine adevărul, decât pe lângă onorata contabilitate. Afacerea aceasta însă nu descreditează institutul, ci îi arată în lumina adevărată pe cei-ce își iubesc neamul ca lupul din fabula publicată.

În fine o rugare în interesul părintelui Ilie. Îi rog să deie bună pace dlui Podoabă că zău nu este om rău? D-sa la dus cu 4 cai la Cluj dar când se va apuca să-l scarmene pe vestitul Daján Ilyés, nici zece răvașuri nu mai ajută.

Someșanul.

Din străinătate.

Francia.

Ministrul Piquart desminte categoric svonurile despre o mișcare antimilitară, care s'ar fi pornit în Francia. Cel puțin în armată această mișcare n'are nici un aderent. S'au ivit cazuri izolate, dar acestea au fost numai întâmplătoare.

Intre Fallières și regele Belgiei care e la Paris, s'au schimbat vizite. Regele Leopold a vizitat și pe ministrul externelor, Pichon.

Rusia.

Deputațiunea țărănească, care s'a prezentat zilele trecute la țarul, a fost primită foarte bine, dupăcum i-se depeșează ziarului »Lokalanzeiger«. Dupăce oratorul l-a încredințat pe țarul despre adâncă supunere a populației și l-a rugat, ca să mijlocească îndreptarea soartei țărănimii, țarul a întrebat pe fiecare țaran despre referințele economice din satele lor. În cursul audienței a intrat țarina cu prințul moștenitor în sala de primire. Țăranii au fost impresionati de această onoare. Audiența a durat o jumătate de oră. Deputațiunea a fost pe urmă ospătată din partea țarului.

Sentințe de moarte anulate. Generalul *Barfel* a anulat opt sentințe de moarte de-ale tribunalului militar din Reval și Riga. Un semn acesta, că guvernul nu mai voiește să execute sentințe de moarte. La Paști vor fi agrafiați în ținuturile mării de ost acuzații politici, cari au fost lipsiți de libertate pe cale administrativă.

Ședința de ieri a dumei a fost cât se poate de sgomotoasă. La ordinea zilei a fost votarea contingentului militar urcat. Ministrul de războiu a pretins în mod categoric votarea contingentului. Iar socialistul *Subarow* a atacat tronul, armata și dreapta dumei. Ca să se împiedece bătaia, președintele a închis ședința.

Proprietarii de vapoare și spediteurii din Bacu au luat hotărîrea, ca să le dea o întregire de plată căpitanilor și mașiniștilor. Greviștii s'au sfătuit cu privire la ținuta lor în viitor. Se aude, că muncitorii de asemenea vor intra în grevă, voind să fie solidari cu marinarii.

Fabrica de vagoane din Petersburg a fost închisă din lipsă de lucru. Au fost concediați 2000 lucrători.

Părerile țarinei mume asupra dumei. Din Paris se comunică:

În cursul convorbirii ce a avut țarina Maria Teodorowna cu președintele republicii franceze Fallières, mama țarului a declarat, că a văzut cu plăcere cum în fiecă ocazie poporul francez manifesta sentimentele sale de dragoste pentru poporul rus și pentru дума rusă. Ea a afirmat că dorește și speră că și în viitor aceste sentimente vor domni.

Nici Fallières și nici ministrul Pichon nu vor să comunice ceva asupra acelei convorbiri, dar se știe de către persoane din anturașul țarinei mume, că ea este o dușmană a ideii de dizolvare a dumei. Țarina mummă atribue influența Rusiei și creșterea stimei de care se bucură azi statul rus, în mare parte dumei. Cu acest prilej se constată, că bătrâna țarină, în care Trepow și Durnovo au găsit odinioară cea mai mare sprijinoare, și-a schimbat cu totul modul său reacționar de a vedea și este o înfocată apărătoare a ideilor liberale.

Chestia agrară e la ordinea zilei în Rusia. Iată ce scrie referitor la aceasta și la liberalismul din Rusia ziarul »Pester Lloyd« într'un număr recent al său:

»Chestia agrară cuprinde în ea cele mai mari greutăți și primejdii. Căci deslegarea ei nu poate fi repede și plăcută tuturor, radicală. Mișcarea agrară rusească, socialismul agrar rusesc, e la culme în ținuturile Rusiei de mijloc, unde e pământul negru. În provinciile baltice, în Polonia și Caucaz, țăranii nu sunt așa de lacomi de pământ; de bună seamă nici pe departe cât în ținuturile cu pământ negru, care e cel mai roditor

din Europa. Chiar și desființând mirul, pământul n'ar fi îndestulător pentru țărani și așa cum lucrează azi aceștia nu le-ar ajunge pentru hrană, chiar dacă li-s'ar împărți tot pământul coroanei, al proprietarilor mari ect. Țăranul rus lucrează foarte prost, cu unelte cele mai străvechi; seamănă numai în zile anumite, cum a apucat, și cele mai de multe ori îngroapă semănța în pământ mănând vaca peste el. Fac așa cum au apucat din strămoși, căci altfel »i-ar bate Dumnezeu«. Proprietarii mari lucrează de obicei bine pământul. Dacă s'ar lua dela ei și s'ar da la țărani, venitul acestora ar spori puțin, dar al proprietarilor ar scădea mult. De unde ar lua țara dări atunci? Dacă nu se va înălța țăranul în privința intelectuală, nu va scăpa de sărăcie și foamete.

Asta însă nu se poate face peste noapte.

Școala trebuie mai ales să ajute și deci să fie organizată într'un fel mai potrivit cu timpul. Trebuie ușurată pentru țărani cumpărarea pământului, dar nu va trage folos, dacă nu i-se va arăta ce să facă spre a scoate din el roade mai multe. Așa înțeleg lucrul și aproape toate partidele din dumă; dar nu se mai unesc, când e vorba de punerea în lucrare a planurilor. Social-democrații nu vor desființarea proprietății mari, dar n'au un program hotărât. Socialiștii și poporaniiștii (trudovicii) muncitori vor luarea pământului cu totul dela proprietarii mari și împărțirea lui la țărani, vor revoluția agrară. Dar toate partidele sunt în potrivă acestora și s'ar putea întruni într'un partid, dar numai în jurul cadetilor. Aceștia însă vor un guvern în adevăr constituțional, care să guverneze în înțelegere cu duma și vor măsuri în adevăr liberale.

Apărarea națională.

Protestul sin. prot. din Biserica-Aibă.

Sinodul protopresbiterial al tractului Biserica-Albă, în ședința ordinară ținută în Biserica-Albă la 12/25 Aprilie a. c. având în vedere interesele școalelor susținute de confesiune, referitor la proiectul prezentat Camerei de ministrul instrucțiunii publice Apponyi, — în chestia regulării salariilor învățătorilor confesionali și a poziției de drept a școalelor confesionale — la propunerea membrului dr. Vasile Meșter, cu unanimitate de voturi a adus următorul *concluz*:

Sinodul protopresbiterial își exprimă cea mai patriotică nedumerire față de proiectul școlar prezentat de ministrul Apponyi.

Dispozițiile cuprinse în acest proiect jignesc adânc autonomia bisericeii greco-orient. române ca susținătoare de școale, sunt contrare legilor existente și sunt menite a împedeca poporul român în progresul cultural.

Prin introducerea silnică a limbei maghiare în școalele române, nu numai că nu se va ajunge scopul contemplat de guvern, ci din contră, faptul acesta va avea ca urmare *tâmpirea* generațiilor tinere, un rezultat detestabil atât din punct de vedere bine înțeles al intereselor statului, cât și din punct de vedere omenesc.

Confesiunea cu mari jertfe materiale susține școalele, și astfel e o nedreptate strigătoare la cer, ca dreptul jurisdicțional asupra învățătorului și stabilirea programului de studiu se treacă în mâna unor organe străine de școală și să se facă din învățătorime o armă de cortesire în serviciul politiceii militante.

Sinodul protopresbiterial protestează energic contra atentatului cuprins în proiectul sub dezbateră. Salută cu simpatie clubul deputaților români din Camera ungară pentru lupta însuflețită purtată contra acestui proiect.

Sinodul decide trimiterea acestui concluz președintelui clubului român parlamentar spre prezentare în parlament.

Comunică acest concluz și Consistorului eparhial și roagă prelații români de ambele confesiuni, să se întrepună cu toată autoritatea lor lor eventual și la Regele încoronat, ca acest proiect, dacă totuși s'ar vota, să nu primească sancționarea Prea Înaltă.

Filip Adam protopresbiter ca președinte, Stefan Drăghiciu notarul sinodului protopresbiterial.

Grecia și Bulgaria.

»Le Courier de Sophia«, Nr. dela 8/21 Aprilie, publică în întregime un articol din ziarul grecesc »Acropolis« dela 17/30 Martie.

Titlul din ziarul grecesc e »Rușinea națională — Grecia desființând școalele«.

Iată articolul:

»Acest regat extraordinar trebuia să facă o excepție unică, în această împrejurare, față de toate statele de pe lume. Ori unde ne vom arunca privirile în Europa, în America, în Azia și chiar în Africa, vedem pretutindenea guvernele și popoarele silindu-se să-și îmbunătățească învățământul public. Vedem pretutindenea o tendință de a întemeia școli, de-a îmbunătăți pe cele ce sunt și-a spori anii învățământului public. Numai Grecia, acest regat original din Răsărit, împuținează printr'o lege, votată de toți cei cari au fost pe vremuri miniștri ai instrucției publice, cu aproape 800, școalele primare și grădinele de copii și desființează ca nefolositoare trei școli normale, din patru câte sunt. Unde e Platutsa? Unde e Cambronne să spuie ce nume se cuvine acestui regat original din Răsărit?

»Grecia și Bulgaria. — Și pe când Grecia își preface școalele sale primare în grădini de copii și închide trei școli normale, Bulgaria întemeiază școli normale nouă și, față cu una singură ce a mai rămas în Grecia, ea întemeiază cinci nouă în Bulgaria, două în Macedonia și una în Tracia, deci în totul opt școale normale de băieți, fără a mai vorbi de șapte gimnazii de fete din principat, cari sunt totodată școli normale de fete, căci au toate câte-o secție pedagogică. Intemeind școli normale nouă, Bulgaria nu numai că răspunde Greciei, dar sporește și anii de învățământ în școlile sale normale, adevărat îi urcă dela 3 la 4. »Voim, zice ministrul instrucției publice din Bulgaria, o organizație militară completă pentru nația noastră; dar, înainte de-a da soldatului bulgar armele cele mai desăvârșite, dorim să învețe pentruce trebuie să se lupte și să moară.«

»Și a întemeiat școli normale nouă, a îmbunătățit pe cele vechi, în vreme ce în Grecia ministrii instrucției publice se adunau ca să împuțineze și degradeze școalele primare și să desființeze școalele normale! O tempora! O mores!

»6214 învățători în Bulgaria și 1800 dascăli de gramatică în Grecia. Bulgaria are astăzi 6214 institutori (5986 în 1898). Din acești 6214, vre-o 4400 au instrucție pedagogică desăvârșită și au dat examenele zise publice, după sistemul german, și institutorii sunt inamovibili. Ceialți 1800 au isprăvit gimnazii și sunt provizorii, cu îndatorire de a lăsa locul la absolvenții ai școalelor normale. Acestor cifre privitoare la Bulgaria putem pune în față numărul nostru mare de grădini de copii și de dascăli de gramatică. Avem 2.000 (două mii) de comune mici fără școală și fără dascăl, iar $\frac{3}{5}$ din școalele pentru copii au numai dascăli de gramatică, pe cari statul nu vrea să-i socoată ca funcționari ai săi, deoarece nu le dă drept la penzie; ne fâlim că avem prea mulți normaliiști, și desființăm școalele noastre normale! Bulgarii răspund la acest svon, ei cari au de douăori pe atâta cât noi institutori bine pregătiți, întemeind școale normale nouă și îmbunătățind pe cele vechi. Ce proști bulgari, dle ministru și dle prim-ministru! N'au grăunte de creer în cap!

»Grecia cheltuiește 900.000 de lei și Bulgaria 4.000.000 pe an!

»Grecia înscriesese odinioară în budgetul școalelor 1 milion și jum. subvenție din partea statului pentru instrucția publică. De an încoace e

numai 1 milion (din care sunt disponibili 900.000) având în vedere hotărârea de-a preface 800 de școli primare în școli de copii.

Bulgaria, care până acuma dădea școlilor 3.504.445 de lei, a hotărât să dea 4 milioane în cap. Deci școalele sunt folositoare!

Justiția chineză.

Friedrich Stillmark, avocat la Reval, a luat parte, ca ofițer în rezervă, la războiul ruso-japonez. Ca avocat, s'a interesat pe timpul șederei sale în »împărăția ceriului«, de instituțiile juridice ale Chinei. Constatările sale le-a publicat într'o broșură apărută de curând în editura lui Franz Kluge, la Reval. Autorul împarte lucrarea sa în mai multe capitole: 1) Situațiunea dreptului statului; 2) Codul cel mare; 3) Dreptul civil; 4) Dreptul penal; 5) Inchisorile chinezești; 6) Desbaterea unui proces. Pe lângă cele văzute și și auzite de el înșuși, Stillmark s'a mai folosit de literatura legislativă, astfel că broșura sa e o icoană credincioasă a vieții juridice din China. — În vieța de stat a Chinei, democratismul e practicat fără restricțiuni; astfel oricui îi este cu putință de a urca treptele socialei cele mai înalte. Pe cale ierarhică se poate ajunge până la rangul de mandarin. Pentru această demnitate sunt concursuri, la cari sunt admiși numai oamenii învățați și capabili, esceptându-se unele meserii (actorii, bărbierii etc.). Dreptul de a apela la împărat îl are oricare supus. Pentruca acțiunile oamenilor și chiar ale împăratului să fie conform legilor, există un oficiu de cenzură; acesta de multe ori foarte sever până și față de împărat. O frază recunoscută a filozofului chinez Mencius spune următoarele: »Dacă domnitorul are defecte mari, să i-se spuie; și de nu va voi să asculte de avertismentele repetate, atunci să fie izgonit de pe tron. Poporul e cel mai de seamă element al națiunii, domnitorul însă cel mai neînsemnat«. Și Confucius spune că »poporul trebuie să fie supus domnitorului, însă respectul va fi reciproc. Indatăce domnitorul nu-și îndeplinește datoriile față de cer, perde dreptul la respectul poporului«.

China are mulți funcționari și mai toți sunt venali. Pentru a împiedeca abuzurile lor, s'a stabilit că un funcționar nu poate rămânea în slujbă decât trei ani, aceasta ca să nu intre în legătura prea apropiată cu locuitorii. Chinezul nu poate deveni mandarin în localitatea de unde este, nu poate numi rude în slujbe și n'are voie să se însoare cu o femeie din departamentul său. Se vede din aceasta, că guvernul vrea să pue o stavilă între popor și ceia care-l guvernează. Chiar când funcționarul se trage din popor, intrarea lui într'o slujbă necesitează închiderea lui într'o castă, ceace ține până la sfârșitul vieții sale. E caracteristic faptul că mandarinul se bucură de privilegiul de a nu putea fi schingiuit, — siguranța lui aceasta își are importanța în procedura chinezească.

Dreptul public al supusului chinez este foarte restrâns. Drept de vot n'are, și nici în mod direct sau indirect nu poate lua parte la guvernarea țării. Nu se poate amesteca nici în treburile comunei. Singurul drept de care se bucură este de a petiționa către domnitor. Presa este liberă. Există în China multe ziare, unul apare de 1001 ani.

Pedepsele dictate de justiția chineză urmează principiul înspăimântării. De aceea criminalii sunt expuși în public și îndeplinirea sentințelor se publică. Călcarea vreuneia din prescripțiunile legii se pedepsește aspru. Pentru firea indolentă a chinezului acest fel de a pedepsi e nemerit, căci îl scoate din toropeală cu mijloace artificiale.

Ceeace însă nu poate cuprinde mintea noastră este că pentru delicta mai însemnate se pedepesc nu numai făptuitorii, ci și rudele lor. Așa pildă se pedepesc cu moartea nu numai acela care s'a făcut vinovat de înaltă trădare, ci și toate rudele de sex bărbătesc în linie ascendentă și și descendentă, dela vârsta de 16 ani sus: unchii din partea tatălui și fiii lor, ori unde și-ar avea

Iconostase noi, precum și renovări după specialitate **Schmidt János,** se execută cu cea mai mare conștiințiozitate la zidarul de biserică **Budapesta** IX. Soroksári utca 40. Fondată la anul 1888.

domiciliul. O concepțiune îngrozitoare a răspunderii reciproce dintre rude.

Al doilea punct se referă la procedură. Nimeni nu poate fi pedepsit până ce nu-și mărturisește vina. Judecătorul caută să stoarcă dela acuzat mărturisirea delictului; în fiecare acuzat judecătorul vede un vinovat. În cazurile acestea schingiuirea e practică pe o scară întinsă. Legea prevedea numai unele feluri de schingiuiri: strivirea degetelor în bețișoare de bambu și strângerea încheieturilor între trei bețe de bambu. De fapt însă se mai întrebunțeau și multe altele: îngenunchierea pe sticlă pisată amestecată cu sare, închiderea în cușcă, lovirea cu bastonul, etc. Pedepsa cu moarte prin spânzurătoare e considerată ca cea mai ușoară: cea mai grozavă e pentru chinezi decapitarea, căci li-se pare îngrozitor să se prezinte pe lumea cealaltă fără cap. Pedepsa cea mai neomenoasă se dă patricizilor și trădătorilor: li-se aplică așa zisa ling-ci, care nu e decât o îmbucătățire a corpului în mod rafinat. Pentru delict ușoare se întrebunțeau o pedeapsă favorită, Kia sau Kang — un buștean greu pe care trebuie să-l poarte atârnat de gât mult timp. Această pedeapsă se aplică mai ales spărgătorilor și jucătorilor de cărți. Curios e că pe timpul pedepsei le e permis să joace cărți. Cele mai multe din pedepse se pot ispăși prin bani; cine poate prefera negreșit să cadă la învoială mai dinainte cu judecătorul.

În legislațiunea chineză foarte multe delict se pedepsesc cu moartea. Execuțiile sunt publice. Stillmark descrie o execuțiune la care a asistat în orașul Kuan-cen-dze, pe care o descrie în cuvintele următoare: »O agitație a poporului iscată deodată ne împinse în curtea mandarinului localității. Acesta citea tocmai sentința de moarte a unui hunhuz. După ce termină de citit, toți ne îndreptarăm spre locul de execuțiune, la poarta de vest a orașului. Hunhuzul fu ridicat fără multă vorbă într-o căruță cu două roate și cortegiul porni. În fruntea lui se aflau doi trâmbișari călări, iar doi duceau două steaguri negre cu litere mari pe ele. Apoi urmă o escortă de 20 soldați în uniforme lor pestrițe și în urma lor venea căruța în care se află condamnatul. Acesta, deși palid, se părea că glumește cu păzitorii săi. În apropierea lui un slujbaș ținea în mână dreaptă o sabie roșie. Aceasta nu era sabia cu care trebuia să i-se taie capul, după cum credeam noi ci un simbol al puterii peste vieții și moarte. Apoi veneau unii cu steaguri roșii, apoi vre-o 20 soldați cu un ofițer și o mulțime colosală de privitori. Această mulțime era compusă din tineri, bătrâni, oameni cu vază și oameni de jos. Trâmbișele din Ierichon nu vor fi sunat mai grozav ca cele din Kuan-cen-dze, când parcurseră străzile principale ale orașului. Când cortegiul ajunse la poarta de vest, soldații se așezară în linie, condamnatul îngenunchiă și într-o clipă călăul îi reteză capul, prinse apoi de coadă capul însângerat și-l zvrili în mulțime. Cortegiul porni înapoi, tot atât de repede precum venise. De înmormântarea cadavrului nu s'a sinchisit nimeni. Nici nu se dă în totdeauna voie familiei de a îngriji de cei pedepsiți cu moartea.

Încă o întâmplare nostimă. Stillmark voi să asiste odată la o judecată chinezească. Ca ofițer rus, lucrul se putea pune la cale. Dar chiar din curtea tribunalului a putut să vadă cât de ușor se taie cuiva capul în China. Iată ce povestește despre aceasta: »În curte, în fața porței, pe patru rânduri de coloane roșii și aurii, se află coperișul tribunalului, împodobit cu sculpturi. La mijloc, pe podeaua de cărămizi, era o masă mică, îmbrăcată în roșu. În dosul ei, în perete, căsca o gură colosală un patruped îngrozitor — pajura împăratului, ne spunea tălmăciul. Spatele animalului era verde, flancurile acoperite cu solzi albaștri, pantecele vărgat roșu și alb. Lângă masă, pe un fel de etajeră, era ceva îmbrăcat cu verde. Alături pe un piedestal era o vergea înfășurată într-o pânză. Voind să vad ce e, întinsei mâna să iau vergeaua. Dar tălmăciul înapămintat mă opri, spunându-mi că dacă vergeaua mi-ar scăpa din mână, mi-s'ar tăia îndată capul. Nu vreau să mă stric cu colegii mei din China, de aceea nu mai spun ce am văzut la ședința aceea.»

Locuința omului.

Dintre toate bunătățile pământului sănătatea e averea cea mai scumpă a omului. În deșert va avea omul averi peste averi, în deșert va avea frumusețe și înțelepciune, căci lipsindu-i sănătatea nu se va bucura de ele.

Câți bogăți nu s'ar lipsi de averile lor pentru a-și recăpăta sănătatea? Câți diregători înalți nu ar abdice de diregătoriile lor bogate numai spre a deveni sănătoși?

Pentru a ne putea păstra sănătatea, averea cea mai scumpă, încă până o avem în posesiunea noastră să o grijim, căci ușor putem să o pierdem, dar greu să o redobândim.

Câte fețe palide, câți oameni lipsiți de puterea vieții nu întâlnim pas de pas? Dacă căutăm răul, fără multă batere de cap, îl aflăm în casa de locuit a omului.

Omul, partea cea mai mare a vieții sale o petrece închis între cei patru pereți ai casei sale. E tare de lipsă deci ca locuința în care viețuim să fie sănătoasă.

Pentru a avea o locuință sănătoasă trebuie să fim cu mare băgare de seamă la edificarea ei; trebuie ca aceea să fie înaltă și destul de spațioasă, pe lângă aceea să aibă ferestre înalte și mari ca lumina soarelui să poată intra în ea neîmpedecată, căci lumina contribuie mult la sănătatea omului.

Întâmplările de toate zilele ne arată, că omul lipsit de razele soarelui e mai palid la față, trupul îi e mai greoiu și înclină mai ușor spre boale. Oare, care dintre noi nu a văzut om întemnițat? Oare, nu cu milă îi privește fața palidă și trupul lipsit de agerime? Cărțile și medicii ne spun, că o mulțime de boale se vindecă cu lumina soarelui. Întâmplări asemenea acestora, nu numai în viața omului vedem, fără chiar și în a plantelor. Dacă planta e la întunec oare frunzele ei nu se vor gălbini, și nu va înceta de a crește? Care dintre noi nu a văzut o plantă cum se sucește și cum se trage în spre lumină.

Din cele mai sus înșirate se vede, că nu e tot atât a avea orice casă de locuit, și a avea o casă spațioasă și bine luminată. Cea dintâiu îi lipsește pe om de sănătate, a doua ajută la susținerea ei.

Ca locuința noastră să fie sănătoasă nu e de ajuns, ca să întrunească cererile spuse, fără e de lipsă ca să fie așezată pe pământ lipsit de umezeală cu fața spre miază zi.

După ce în chipul acesta ne-am edificat casa avem să o îngrijim mai departe cu aerizatul. E adevărat, că premenirea aerului se întâmplă mai prin pereți mai prin crepăturile ușii și ale ferestrelor, dar cu toate acestea o astfel de premenire e prea puțină, se recere deci ca timp mai îndelungat să ținem ferestrele deschise, pentru a fi înlocuit aerul stricat al chiliei cu aer proaspăt de afară.

Durere, dar trebuie să recunoaștem, că în privința aerizării în familiile țăranilor dela sate stăm de tot slab. Curățenia și aerizarea, în cele mai multe familii e socotită, de lucru domnesc pentru ceea ce țărâna noastră nu-și rupe timp. Cât de stricat e aerul în atari căsi o simte foarte bine preotul și cantorul în ajunul botezului când umblă cu crucea. De altcum la un aer curat nici așteptă nu ne putem, căci unde în un cuib de căsuță locuiesc 8—10 oameni, ba în cele mai multe cazuri aflăm încă și câte o oaie cu miel, mai câte un vițel sau purcel, dus în casă pentru a fi apărat de frig, ba câte 1—3 găini sau găște clocind sub un pat apoi și câte o mătă sau două durmecând lipite de cuptorul cald, o sfoară plină de vesminte ude puse la uscat și o gramadă de obiele din veacuri nespălate, puse pe vârful cuptorului, — nici nu pot ca să nu strice aerul.

Firește, că locuitorii acestor căsi de regulă sunt veșteji la față, iar mișcărilor lor sunt greoaie. Dacă îi tâlcuiești răul prin aerul necurat și prin lipsa curățeniei din casă, îți răspunde obicinuitele vorbe: »că doar și tata tot așa a făcut și tot a trăit!»

Vitele fie vite în grajd afară, iar omul fie stăpân în casă și aceasta îngrijindu-o cu curățitul și aerizatul; căci prin necurătenia din casă se sporesc o mulțime de baccii (viermuleți), cari strică sănătății omului, ba se sporesc o mulțime de gânganii cari de cari mai neplăcute, cum sunt stelnițele, purecii, păduchii, muștele și alte multe.

Din cele zise despre locuința omului, avem să urmărim următoarele legi:

1. Locuința să fie spațioasă.
2. Bine luminată.
3. Îngrijită, aerizată și curățită.
4. Lipsită de umezeală.
5. Să fie așezată cu fața spre miază-zi.

(Țara noastră).

Augustin Ocnean.

Afaceri bisericești.

— Conferință învățătorescă în Beiuș. —

Conferința învățătorescă din tractul Beiuș a fost convocată pe ziua de 25 Aprilie în școala gr.-or. română din Beiuș, la care s'au prezentat aproape toți învățătorii din acel tract. Înainte de deschiderea ședinței s'a ținut, în biserică, chemarea duhului sf. prin dl protopop, Vasile Papp. De aici învățătorii au plecat la școală, unde dl prezident Ioan Cigariga, prin cuvinte alese accentuând foarte nimerit, că învățătorilor români li-s'au dat doi talanți: *păstrarea limbii românești și a legilor strămoșești*, deschide ședința între aplauze frenetice.

Dl Ignatie Popoviciu a ținut prelegere din socoată bine succesă. Dintre observările făcute asupra acestei prelegeri s'a aflat la loc și binemotivată a dlui Petru E. Papp, care spune, că pe viitor prelegerile să se țină cu elevii și nu cu învățătorii. Aceasta pentru a se adevări istețimea învățătorului propunător.

S'au împărțit apoi teme pentru fiecare învățător. Ele vor fi lucrate după treptele formale și înaintate comitetului central.

Pentru examinarea noului plan de învățământ, — întrucât se poate executa, s'a ales o comisie constătătoare din d-nii Petru E. Papp, Ioan Moga, Ioan Cigariga, G. Cosma și d-șoara Elena Pinter.

Învățătorimea prezintă ș'a ridicat și ea glasul contra proiectului lui Apponyi.

O faptă bună și un lucru creștinesc a săvârșit dl Ioan Moga, care a pus baza unui fond pe seama fiilor învățătorilor săraci, dăruind suma de 25 cor.

Nefiind alte agende ședința se ridică.

Învățătorii s'au simțit măguliți văzând între oaspeți la aceasta conferință pe d-nii Vasile Papp, protopop și inspector școlar, dr. G. Cosma, Vasile Sala, Ioan Ghelan și Mihail Cosma, prefect alumnial.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 30 Aprilie n. 1907.

— 1 Maiu fiind decretată din partea sindicatelor tipografice sărbătoare a muncitorimei, atelierul nostru tipografic va fi închis azi și astfel numărul proxim al »Tribunei« va apărea numai Vineri dimineața.

— Luat la țintă. Abia stabilit în parohia unde a fost ales, și prietinelui nostru dl Petru E. Papp i-se face cinste și parte din tot felul de prigonii administrative. Astfel mai alaltăieri jandarmii din Pocola s'au dus des de dimineață la locuința sa și l-au sculat din pat pentru a-l duce să fie ascultat de — notar, învinuit fiind că e dușman al ungușorilor și că ar fi ținând adunări secrete cu poporul.

Ca în Rusia!

— Cum își petrec părinții patriei. Ai crede că ai a face cu niște ștrengari cari s'adună să omoare vremea, iar nu părinții trimiși în dietă să facă legi, căutând mijloacele de a îndrepta relele din țară. Ziarele din Budapesta iată adică ce raport dau despre ședința de azi a dietei:

»Azi dieta a ținut o ședință de 5 minute (care a costat-o pe țară peste 10.000 coroane), a fost apoi pauză de 5 minute, pentru verificarea procesului verbal și apoi iar alte 5 minute de lucru, celându-se procesul verificat. Intre întâiele și ultimele cinci minute, foarte veseli, deputații au rămas în sala de ședințe, frământându-și mintea cum să-și petreacă mai bine. Deselegarea a dat-o Förster Otto. Foarte grav, s'a așezat în scaunul lui Kossuth, imitând minunat mișcările și toată atitudinea ministrului de comerț și dintre cei vre-o 50 deputați cheamă la sine pe Hódy Gyula:

— Care-ți este dorința?

Hódy, cu mutră serioasă și el, dete o grămadă de acte lui pseudo-Kossuth, pe care acesta fără să zică ceva ori fără să le cetască, peste umăr le întinse îndărăt.

Un răs omeric izbucni atunci.

— Szerényi nu e aici!

Se găsi însă iute și un pseudo Szerényi, și până la redeschiderea ședinței vremea s'a petrecut cu glumă: Förster-Kossuth primea rugărilor și peste umăr le întindea mânei sale drepte, lui pseudo-Szerényi.

În felul acesta, într'adevăr, nu e grea deputăția. Mai ales că azi s'au dat și — onorariile.

— **Emigrarea copiilor** sub 15 ani, conform ordinațiunii date de ministrul internelor, Andrásy, va fi permisă numai în cazul, dacă e deja asigurat locul pe seama lor.

— **Frideric Eitel**, archiducele german, s'a intrat deja în urma incidentului dela Döberitz. Deja Sâmbătă a călătorit la Postdam, unde s'a întâlnit cu soția.

— **Regele danez** a călătorit împreună cu regina în Cristiana, capitala Norvegiei. Au fost salutați din partea regelui Hacon, a președintelui stortingului, a membrilor guvernului și din partea autorităților militare și civile — și pe urmă au fost conduși în palatul regal.

— **Regele Frideric al Danemarcei** și Hacon al Norvegiei vor călători la Paris. Cel dintâiu probabil pe la începutul lui Iunie. În onoarea perechei regale norvegiene deja la 27 Maiu se va da în palatul din Champs-Élysées un prânz la care va toasta regele Hacon și președintele Fallières.

— **Pod de cale ferată prăbușit**. Se telegrafiază din Baltimore, că podul de acolo dela calea ferată pe când trecea trenul s'a prăbușit, rămânând 8 morți, și 40 răniți greu și 40 ușor. Vagoanele ce se aflau sub el au suferit mari pagube. Două bărci s'au cufundat.

— **O nuvelistă maghiară**, Emma Hakonyi, din Seghedin, s'a sinucis împreună cu mamă-sa din cauza mizeriei.

— **Greva dela Lupeni** s'a terminat eri dimineață. Toți greviștii s'au decis a continua lucrul. Soldații s'au reintors la Orăștie.

— **Mare nenorocire**. În fabrica de oțel din Homecourt, după cum se anunță din Paris, rupându-se o curea, un cazan cu 340 măji oțel fluid s'a vărsat pe muncitori. Au murit 24, iar 7 au fost grav răniți.

— **Universitar român judecat**. Din prilejul adunării de protestare dela Alsófüld a fost deținut pe lângă universitarul A. Șerban și Silvius Ciuciu, student în drept, anul I. Acesta, după ce s'a legitimat, a fost lăsat pe picior liber. Proto-pretoarele din Almaș însă a pornit cercetare în contra studentului, care a fost judecat pentru turburarea ordinii publice la 15 zile închisoare și 100 cor pedeapsă în bani. L'a exclus afară de aceea pe un an din cercul Almașului. După ce sentința va intra în vigoare, va fi pus în cunoștință despre aceasta senatul universității. Ciuciu a înaintat recurs.

— **Marcgraful Pallavicini**, ambasadorul austro-ungar la Constantinopol se află la București, în trecere. După cum este informat »N. Fr. Presse« a avut întrevederi cu mai mulți foști și actuali ministri, după cum se crede, în chestia conflictului greco-român.

— **Incendiu**. Ieri noapte pe la 2 ore după miezul nopții s'au aprins în suburbiul Pârneava 3 case, arzându-le coperisul precum și alte edificii aparținătoare. Pagubele sunt mari. Focul, se presupune, că a fost pus, deoarece casele aprinse

sunt în depărtare de câte 200 de pași una de alta. Poliția a și deținut atunci noaptea pe un ungar din Pecica, părându-i a fi vinovat.

— **Un bătrân bestial**. Ieri pela 10 ore a. m. locuitorul din Arad Pavel Moș, moșneag de 60 de ani, polițist penzionat, iar în timpul din urmă vânzător de gazete la gara din loc, a încercat să siluiască pe servitoarea sa Ileana Mohuța, de naștere din Curtici, o fetiță numai de 13 ani. Nefericita fată opunându-se poștei mârșave a bestialului om, acesta a strâpuns-o cu un cuțit în multe locuri, răniindu-o grav. La strigătul disperat al fetei doi vecini au intrat în odaie, cecece văzând bătrânul s'a strâpuns și pe sine cu cuțitul.

La moment a fost încunoștințată poliția, care a dispus transportarea răniților la spitalul din loc.

— **Dr. Lueger**, primarul orașului Viena, întors acasă este obiectul celui mai viu interes. Deși restaurat, doctorul de casă i-a interzis să ia parte activă la agendele orașului. Conform unei informațiuni, neconfirmată încă, dr. Lueger ar voi să-și pună candidatura de deputat la Cernăuț.

— **Contra proiectului școlar** au protestat și românii din America într'o adunare ținută în 7 Aprilie, la Cleveland, sub prezidenția lui Vasile Dobrin. Au luat cuvântul mai mulți români însuflețiți.

— **Cadavrul profesorului Moosetig**, înecat zilele trecute în Viena, n'a fost încă aflat. L'au căutat cu prăjini 400 m. în jos dela locul unde a căzut în Dunăre, dar înzădar.

— **Moșa dela Dobrițin**, după cum afirmă o fostă pacientă de a ei, făcea presiune asupra victimelor sale, cerundu le mereu parale, amenințând, că în caz contrar le va face de rușine în public. Ancheta urmează.

— **Necrolog**. Dl căpitan Eduard Novotny cunoscut și stimat în largi cercuri aradane, un ofițer de elită și duios părinte, a avut durerea să piardă pe copila sa Helene, în vârstă de 5 ani, după o lungă boală. Înurmântarea se va face Mercuri după amiază, la orele 3, din locuința sa, strada Lipot 8 D.

Trimitem îndureratului părinte sincerile noastre condolențe.

— **În Ancona** a ars vaporul Dandolo, încărcat cu 7500 tone de iută.

— **O întreprindere tragică**. Un proprietar de cinematograf voind să reproducă prin aparatul său o scenă de deraiare de tren a fost apucat de tren și omorât.

Faptul s'a întâmplat în împrejurările următoare. Joia trecută un întreprinzător de reprezentațiuni cinematografice făcu să se execute cu figuranți d'ai săi o scenă de deraiare a unui expres. Oamenii rău îmbrăcați aveau să facă pe indivizii cari așezau traverse peste șinele de fer cu scopul ca să facă să deraiere trenul. Un alt figurant, îmbrăcat ca funcționar de drum de fer, avea să îi surprindă pe răufăcătorii tocmai în momentul, când îngrămădeau lemne pe șine. El era legat și imobilizat lângă șină.

Acum se aștepta sosirea unui tren, care trebuia oprit la timp la un loc anumit. Din nenorocire trenul nu s'a putut opri în punctul convenit, el a trecut peste lemnele depuse pe șine, deraiă și trecu peste omul legat cobză, care nu era altul decât însuși antreprenorul de cinematografie.

Compania Brighton Railway, pe a cărei linie s'a făcut această tragică experiență, a suspendat pe șeful gării, pe mecanician și pe șofer.

— **Intru mărirea lui Dumnezeu**. Omul faptelor și-a iubitorului de bine se cunoaște de cu vreme. Cu un astfel de bărbat ne-a învrednicit Dumnezeu și pe noi creștinii gr.-or. din Pocola. Abia este de-o lună în mijlocul nostru, nou alesul preot, dl **Petru E. Papp** și deja și până acum multe fapte bune creștinești s'au făcut pe sama bisericei noastre. Astfel dl Petru E. Papp a dăruit pe sama bisericeii un rând de odăjdii preoțești, negre, în preț de 80 cor. și un dulap în preț de 18 cor. O bună creștină un rând de odăjdii în preț de 52. D-na Maria Waltner două prapuri în preț de 50 cor. ș'un stihar pentru preot în preț de 30 cor. D-na Maria Bolcaș trei stihare pentru băeți, 12 cor. Avram Popa, econom, Petroasă, patru tipizi și o cruce 12 cor. d-na Maria Cucu

o perdea la ușile împărătești, 3 cor. și dl Vasile Papp, preot în Topa de sus 4 cor. pentru cumpărarea de cărți pe sama băeților săraci, dar singuincioși cari cercetează școala din Pocola.

Dumnezeu să le răsplătească însutit aceste fapte creștinești, vrednice de toată cinstea și lauda. În numele comitetului parochial. Pocola la 30 Aprilie 1907. Cornel Foljul m. p., adm. prez. com. par., Savu Mihele, m. p. episcop.

— **Telegrafie peste Ocean**. O depeșă din Copenhaga anunță că după multe luni de încercări, dl Waldemar Paulsen a izbutit să transmită mesagii de telegrafie fără sirmă între Danemarca și St-Toma din Antilele daneze (America). Aceasta e întâiaoară când mesagii fără fir trec pe deplin oceanul Atlantic. Un serviciu permanent de comunicații de acest fel se va stabili între Scandinavia și Antilele daneze.

— **Profesorul Curtius disgrățiat de împărat**. Profesorul Curtius a fost încunoștințat în mod oficial că a intrat în disgrăția împăratului și că la viitoarea călătorie a împăratului la Strassburg nu va mai fi invitat la dîneul Curței.

Aceasta pare a sta în legătură cu faptul că profesorul Curtius a luat parte la publicarea memoriilor principelui de Hohenlohe.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxelles cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1.20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui **Vilmos B. Debreczen**.

— Pentru o întregă uniformă de haine bărbătești (3 metri) pănură de lână fl. 6.50—7.50 și 8.50. Pofțiți și cereți muștră. Excluziva măgăzină a fabricii de pănură Leichner és Fleischer în Arad, Szabadság-tér 17.

Ultime informațiuni.

— Serviciul nostru telefonic. —

Arad, 30 Aprilie 1907.

Declarațiunea lui Tisza. Din prilejul alegerii de curator suprem al bisericii evanghelice de peste Dunăre, contele Tisza István a făcut următoarea declarațiune de importanță: Aprob pe deplin intențiunile legii școlare a lui Apponyi și acuzele aduse în contra lui le împărtășesc bucuros cu el.

Comisia economică a camerei, care avea să țină ședință azi p. m. în chestia liniei electrice Pojon-Viena și-a amânat ședința pe Joi, sub pretextul, că președintele ei contele Teodor Batthyányi a fost trimis ca delegat al guvernului la conferința deputaților croați. Cauza adevărată însă a fost evitarea scenelor șgomotoase, care vor face din mișcarea pornită în contra primirii proiectului privitor la linia menționată o mișcare cât se poate de acută.

În contra învățătorilor nepatrioți. Din Baja se telegrafiază, că în comunele Kisszács și Dunagalos comisia administrativă a constatat — lucru, pe care l'a comunicat în ședința de azi a congregației — ca învățătorimea instruește copiii de școală în spirit nepatriotic. Comisia a cerut bisericii evanghelice, să facă demersurile necesare. Autoritățile bisericești au exmis pe curatorul să cerceteze cauza și să porniască cercetare disciplinară contra învățătorilor, cecece s'a și făcut.

Comisia pentru încheierea socotelilor a camerei a ținut azi ședință. S'au luat la cunoștință socotelile budgetare pe anul 1903. Deputatul Farkasházy a făcut o contrapropunere, ca ratificarea atât de târzie a budgetului să fie declarată de ilegală și să fie reprobata.

Situația în Muntenegru. Mișcarea revoluționară din Muntenegru se susține. În mai multe părți ale principatului au avut loc ciocniri sângeroase. Deputații naționaliști din stânga extremă au publicat o broșură, în care atacă dinastia și mai ales pe moștenitorul de tron.

Deputații și-au ridicat azi lefurile. Și minunea minunilor: erau prezenți cel puțin de 7 ori mai mulți decât la ședințe.

Economie.

Arad, 30 Aprilie 1907.

Delegațiunea băncilor.

Sunt trei luni și mai bine de când reprezentanții băncilor noastre s'au întrunit în conferința dela 26 Decembrie 1906 în Sibiu și delegațiunea aleasă cu acea ocaziune abia acum, Duminecă în 21 Aprilie a. c. a putut să-și țină prima sa ședință și să se ocupe mai amănunțit de lucrările proiectate și începute de numita conferință.

Nu voim să justificăm cauza acestei întârzieri. O știm cu toți. Cvartalul prim al anului ne-a legat întreaga atențiune și preocupățiune de lucrările încheierilor anuale și ale adunărilor generale. Trecuți însă peste aceste încheieri și adunări, membrii delegațiunii și-au ținut de datorință a relua firul lucrărilor întrerupte, în special al lucrărilor pentru înființarea »Solidarității«, în firma speranță că acum — urmând un timp mai liniștit în afacerile de bancă — toți dintre noi vom ști folosi prilejul ca acțiunea pornită pentru reunirea institutelor noastre financiare să o putem duce la rezultatul dorit.

Conferința băncilor ținută în Sibiu la finea anului trecut s'a declarat pentru înființarea pe baza legii comerciale a unei însoțiri comune a tuturor băncilor noastre, însoțiri care să ocrotească și să îngrijască de toate interesele materiale și morale ale institutelor însoțite. În acest scop ea a stabilit principiile și a acceptat un proiect de statute care să formeze baza înființării însoțiri, pe care, ca o dovadă a bunei înțelegeri, a numit-o »Solidaritatea«.

Delegațiunea în ședința sa din 21 l. c. a mers un pas mai departe întru realizarea ideii de însoțire. Ea a redactat deja și prospectul ce se va emite și prin care băncile vor fi invitate să alcătuiască însoțirea »Solidarității«. Prospectul e făcut conform principiilor și hotărârilor conferinței, care a cumpănit bine lucrurile și care între împrejurările actuale n'a aflat o deslegare mai potrivită pentru realizarea ideii reuniunii băncilor decât forma unei însoțiri în temeiul art. de lege XXXVII din 1875.

O spunem aceasta pentru că peste câteva zile prospectul, subscris de directorii unora dintre cele mai mari bănci ce au participat la conferința des numită, va fi trimis tuturor institutelor noastre spre subscriere. Și cum aceasta este singura modalitate prin care ne-am putea reuni, credem că toate băncile noastre, fără excepție, vor accepta forma însoțirii proiectată de conferință și vor aderă la »Solidaritatea«, cu atât mai mult cu cât poate nici când nu s'a simțit necesitatea unei acțiuni comune pentru apărarea intereselor noastre de tot felul ca în zilele acestea.

»Solidaritatea« se întemeiază pe princi-

piul ajutorului reciproc, care numai așa are înțeles dacă fiecare participant contribuie la acțiunea comună amăsurat puterilor sale. Adevărat că prospectul ce se emite lasă la buna chibzuială a singuraticilor institute să participe la însoțire în măsura în care vor. Cu alte cuvinte, nu se impune câte cvote fundamentale au să cumpere singuraticii membri. Ei pot cumpăra una sau mai multe.

S'a făcut aceasta pe deoparte, pentru că nici un institut — sub pretextul greutății materiale — să nu se poată subtrage dela organizația comună, pe de altă parte în credința că institutele noastre își înțeleg datorințele față de această cauză comună și astfel cele mai mari vor participa cu un număr mai însemnat de cvote, iar cele mai mici și mai slăbuțe amăsurat puterii lor.

Și dacă fiecare dintre băncile noastre va ști afla măsura jertfei ce trebuie să aducă pentru întruparea ideii de reunire, »Solidaritatea« noastră se va putea înființa mai ușor chiar decât s'ar putea presupune. Vom vedea!

Afară de această chestiune importantă, delegațiunea s'a ocupat și cu celelalte decizii ale conferinței din 26 Dec. 1906, rezolvându-le după cuviință. Aceste însă nu reclamă nici o explicare deosebită; ele se pot vedea în procesul verbal ce-l vom publica în numărul viitor.

Nu putem trece cu vederea însă o altă chestiune cu care — deși nu s'a luat act în procesul verbal — totuși s'a ocupat delegațiunea. Chestiunea aceasta este ideea unei Centrale a însoțirilor, propusă de dl Vasile C. Osvadă, directorul »Agricolei«. Părerea delegațiunii a fost că nime nu ar putea da o soluțiune mai potrivită acestei afaceri decât proiectata »Solidaritate«, care și-a luat chiar și în programul său problema însoțirilor economice. În vederea acestei împrejurări și cu conșiderare la faptul că activitatea delegațiunii, în forma de azi e limitată cu deosebire la pregătirea lucrărilor înființării însoțiri a băncilor, în cauza propunerii dlui Osvadă nu s'a adus de astădată nici o deciziune formală, lăsând această afacere să fie înaintată organelor viitoare »Solidarității«. (»Rev. Econ.«)

I. I. L.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 29 Aprilie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.)	9.04—9.05
Secară pe Aprilie 1907	7.89—7.90
Ovăș pe 1907	6.91—6.92
Cucuruz pe Maiu 1907	5.92—5.93
Grâu pe Octomb. 1907	9.43—9.44

Poșta Redacției.

Curiosului, în Bsg. Nu știm nici de una nici de două sentințe în aceeași cauză. Directorul nostru este în senatul școlar, nu poate deci avea cunoștință de ce se petrece în alt senat. Nu credem însă și presupunerile d-tale vor fi, desigur, fără temei. Provocarea nu se poate publica. Vom căuta însă să ne informăm.

FRANZ JOSEF Apa purgativ

cel mai bun medicament contra constipației.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Se caută

Un candidat de avocat

cu praxă bună.

Reflectanții să se adreseze la avocatul

Dr. Joan Papp, Brád.

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

A n u n ț .

Se aduce la cunoștința generală, că **Luni, în 16/29 Aprilie 1907**, se vor trage la sorti scrisuri funciare rurale pentru un capital de 1.588,900 lei, din care:

1. Scrisuri funciare rurale 4%, a 16-a tragere, 139,800 lei și
2. Scrisuri funciare rurale 5%, a 51-a tragere, 1.449,100 lei.

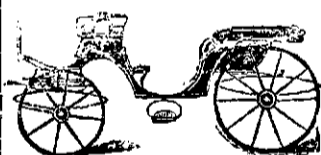
Tragerea la sorti se va face în ședință publică, în localul Primei Societăți de Credit Funciar Român din București (strada Colței Nr. 27) la ora 4 p. m., în prezența Consiliului de Administrație, a Comisarului Guvernului, a Proprietarilor asociați, a Detentorilor de titluri și a celui alt public asistent.

Diracțiunea.

Ifj. Hodács János

Fondat la 1892 fabrică de trăsuri Telefon 439

Prima
abrica de
prăsură de
de câmple

Mare
magazin
stabil!

Szeged Orașul de sus, Str. Kistisza nr. 4. (Urmarea str. Maros).

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința On. domni preoți și comuni bisericеși că în atelierul meu

fac haine bisericеști

haine pentru preoți,

odăjdii, steaguri, prapori, haine pentru diaconi și îmbrăcăminte albe pentru băeți etc., cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Așteptând sprijinul D-V. sunt
cu stimă

Stefan Radonits

KIKINDA,

strada Sârbească No. 2455, în apropierea poștei mare.

Ciorapi!
Cămăși matroz!
Sokne, mănuși de mătăasă și
 ață, în cali-
 tatea cea mai
 bună, asortiment bogat.

Prețuri absolut ficse!

Bársony Andor

mare prăvălie de ciorapi

Arad, piața Libertății nr. 17.

SPECIALIST!

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă pre-
 țuri moderate, trimițând cataloage mari ilus-
 trate. — Numai la mine se poate căpăta
 „ȘCOALA” de cimbalmă, după care poate
 învăța foarte ușor ori și cine și fără pro-
 fesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil.,
 a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea ba-
 nilor expedez gratuit

VARGA PÁL

fabricant de cimbalmă și de muzice

MAKÓ (casa proprie).

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906. 8 April		ACTIV		1907. 31 Martie 7 Aprilie	
105368287	74243287 Rezerva metalică Aur . . . 80814336 31125000 „ Trate Aur . . . 33595000	1641900	Argint și diverse monete	114538897	114409336
53590439		72240697		1521879	1550396
23942080	Portofoliu Român și Străin { *) Impr. contra ef. publice 9417000 „ „ „ „ in cont curent 19370068 }	2914292	Fonduri publice	28722360	28787068
11999924		15931524		11999924	11999924
14983507	Efectele fondului de rezervă „ „ „ amortisarea imob. și material	2914292	Imobili	15931524	15931524
5768172		3265121		3265121	3265121
602187	Mobilier și Mașini de Imprimerie	5872615	Cheltuieli de Administrațiune	5872615	5872615
493242		619242		619242	639261
81612130	Depozite libere „ „ & provizoriu	509638	Depozite libere	509638	526054
—		98141408		98141408	98090567
20152184	Compturi curniți	74000	Compturi curniți	74000	79000
18737340		11500442		11500442	15964614
341805684	Compturi de valori	22127018	Compturi de valori	22127018	21702220
12000000		387064767		387064767	391057053
21034386	Capital	12000000	Fond de rezervă	12000000	12000000
3105044		22726229		22726229	22726229
223324980	Fondul amortisării imobilelor și material	3373692	Fondul amortisării imobilelor și material	3373692	3373692
—		249901290		249901290	253869600
729144	Bilete de Bancă în circulațiune	—	Profituri și perderi	—	—
81612130		848148		848148	917965
—	Profituri și perderi	98141408	Dobânzi și beneficii diverse	98141408	98090567
—		74000		74000	79000
341805684	Dobânzi și beneficii diverse	—	Depozite de retras	—	—
—		387064767		387064767	391057053
—	Depozite de retras	—	„ „ & provizoriu	—	—
—		—		—	—
—	Compturi curniți	—	Compturi curniți	—	—
—		—		—	—
—	Compturi de valori	—	Compturi de valori	—	—
—		—		—	—

Scomptul 1/10 *) Dobânda 5 %

ZIKMUND & COMP.

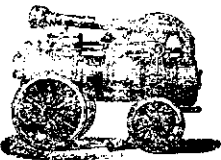
Fabrică de mașini și turnătorie de fier în UJVIDEK

Recomandă tot felul de mașini de economie, dar mai ales mașinile sale brevetate, premiate la cele mai multe expoziții:

de semănat sistem „COLUMBUS-DRILL” și motoarele sale cu gaz, petrolu și benzin.

Recomandă mașinile sale

de trercat cu benzin și aburi, pluguri și tot felul de mașini agricole mari și mici.

Aranjament de mori după sistemul cel mai nou.

Trimetem preț-curente ilustrate gratis și franco.

Convocare.

Toți on. Domni, cari au subsris acțiuni la înființându societate de credit și economii „PESĂCANA” cu sediul în Pesac, sunt prin această rugați a lua parte

la adunarea generală de constituire

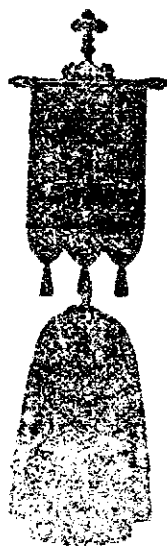
care se va ținea în 7 Mai st. n. la oarele 2 p. m. în sala de învățământ cl. II-a a școlaei confesionale din Pesac.

Obiecte :

1. Votarea statutelor.
2. Alegerea direcțiunei, comitetului de supraveghiere, a personalului, și decider referitor la localul societății.

Pesac, la 29 Aprilie 1907 n.

Fondatorii.

MILAN PETKO-PAVLOVITS

Versecz (in casa proprie. Lângă palatul episcopal.)

Teșătorie artistică și atelier de desen pentru scopuri bisericesti și casnice. — Teșătorie de icoane sfinte și pictură cu acul.

Odașdii, stihare, baldachine, „Gjolgj”, briuri de lână pentru preoți Cor. 3*60 franco.

Icoane sfinte în stil oriental prima calitate în toate mărimile.

Batiste, fețe de masă etc. cu chipuri istorice românești ca : Horea, Cloșca și Crișan, Mihai Viteazul, Neagoe Basarab, Bogdan Vodă, Mihai la Călugăreni cu versuri. Articole desenate și teșute. toate cu prețuri foarte reduse. Articolele acestea nu trebuie să lipsească din nici o casă românească.

Bae de aburi în odae!

Cu ajutorul aparatului „DIANA” în 5 minute se poate face și în camera cea mai elegant mobilată o bae de aburi sau de aer ferbinte. In odae nu aburii! Nici o necurățenie! După folosire se poate împătura și se poate așeza după un dulap. Cu folosirea aparatului de bae de aburi și de aer ferbinte „DIANA” se pot vindeca toate boalele provenite din răceală :

reumă, ischias, influență, guturai, catar, durere de gât, mai departe nenositătea, afecțiuni de rinichi, congestii de sânge, ș. s.

E mijlocul cel mai nesticăcios și mai sigur pentru slăbire.

O bae costă 4 fileri.

Fiecare bae e o plăcere! E indispensabilă și pentru sănătoși!

APARAT DE VIBRAȚIUNE autorizat în toate statele lumii! Nu e durere de cap, care n'ar înceta în decurs de trei și jumătate minute. E mod sigur de vindecarea GUTEI, A RFUMEI și NENOSITĂȚILOR! După 2-3 vibrațiuni reîmprospetează circulația sângelui. Aparatul de vibrațiune e infragil și ține zece de ani. — Prețul împreună cu împachetarea costă 10 cor.

Descriere amănunțită și prospect trimite gratuit

Szabó István és Ferencz

Budapest, VII., Csömöry-ut 133.

cel mai sigur medicament contra tusei, răcelei și răgușelei este
zăhărul lui RETHY,

o o ce se capătă în ori-care farmacie. o o

Prețul unui borcan 60 fil. Săseceară numai zăhărul lui Réthy. Cinci flacoane trimite pentru 3 cor. cu portu cu tot. Pregătitorul RETHY BÉLA farmacist, Békéscsaba

Fabrica lui

Luca K. Alexievits,

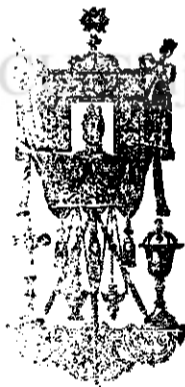
pregătitor de haine preoțești

UJVIDÉK

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de revizite și haine preoțești de îmbrăcat în vremea slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sfinte legate foarte frumos cu aur și mătăasă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântului lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce beătură spirtuasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beătură spirtuasă. Sănătății nu-i stricacios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmecia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nestricăcioasă alifă pentru înfrumșetare, întrebuițându-se atât ziua cât și sara. Delătură totfelul de pete, precum: pistrui, pete de ficat, casuri și buburuze, beșicătură și precugiuni.

Fața primește o culoare frumoasă și curată, SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuița și fără cremă.

PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbină. Pregătită după metoda americană, un mijloc de înfrumșetare înafectiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate. pentrucă delătură încrețiturii și redă o față tinăra.

Prețul: Crema Lotus Cor. 1.—
Sapunul „ „ „ „ „ „ 1.—
Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
„ „ „ „ „ „ flacon mic „ 1.—

Magazinul principal: în grănătia de pălării pentru doamne:

A „Párisi nőház“,
SZEGED, Iskola-ut 13 sz.

Comandă din provincie pe lângă rambursă. Vanzătorilor prețuri scăzute.

Permis prin decretul ministerului de Inteme, nr. 4.994.

Nou
atelier de modă pentru
pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că *am deschis*

atelier de modă pentru pălării de dame
în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

În magazinul atelierului meu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provință le execut cu cea mai mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA
ARAD, strada Deák Ferencz Nr. 2.

Vând

Oltoieri verzi de viță cu rădăcină,

loză portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia-portalis, miia cu 9 cor. Tei înalți de 3—4 metri 100 bucăți cu 60 cor.

Resch Mihály, Ujvidék.

În vitrinele mele se pot vede permanent noutățile de moda cea mai cu gust prevăzute cu prețurile cele mai concureabile.

Fondat la 1860

Telefon de stat Nr. 218

Am noutăți surprinzătoare de pălării pentru sezonul de vară.

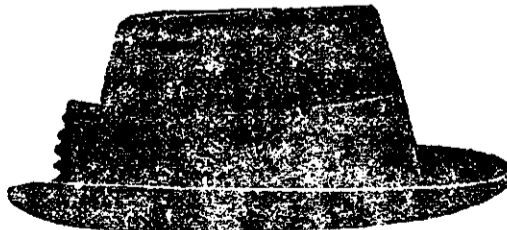
MÜNZLI ARAD

prăvălie de pălării și modă de domni

Furnisorul corpului ofiteresc dela regimentului ces. regesc Nr. 33.

PĂLĂRII

se capătă în formele cele mai elegante și moderne.

Ciorapi de vară, cea mai bună împletitură.

Prețuri de reclamă:

3 părechi în ori-ce culoare 1 Cor. 50 fil.

3 părechi moderni cu dungi, în colori foarte frumoase 1 Cor. 80 fil.

3 părechi de mătăasă colorată 2 Cor. 20 fil.

3 părechi evalitaiea cea mai bună, cu dungi 2 Cor. 80 fil.

Cămașă

de modă colorată
cu piept încrețit (imitație de batist) bucată 3 Cor. 80 fil.

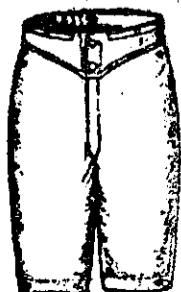
Cămașă de modă colorată pentru turiști și călători (imitație de batist) 3 Cor. 80 fil.

Cămașă de modă colorată pentru turiști și călători (zebr englez) bucată 4 Cor. 40 fil.

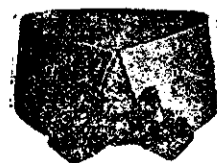
Primes albituri după croitura cea mai perfectă.

Furnisorul funcționarilor de stat.

Pentru sezonul de vară!
Imene colorate, scurte,
bucata cor. 150, 2.

Cravatele cele mai cu gust, în asortimentul cel mai bogat.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

OPURI ȘI BROȘURI		FOI PERIODICE
<p style="text-align: center;">INVITĂRI</p> <p style="text-align: center;">BILETE DE LOGODNĂ <small>după dorință și în culori</small></p> <p style="text-align: center;">BILANȚURI</p> <p style="text-align: center;">ANUNȚURI FUNEBRALE</p>	<p style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">● Tot felul de lucrări tipografice ●</p> <p style="margin-top: 10px;"><i>atingătoare de această branșă</i></p>	<p style="text-align: center;">PROGRAME</p> <p style="text-align: center;">BILETE DE CUNUNIE <small>dupa dorinta și în culori</small></p> <p style="text-align: center;">ADRESE</p> <p style="text-align: center;">BILETE DE ÎNTRARE</p>
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="border: 2px solid black; padding: 10px; text-align: center;"> <h1 style="margin: 0;">"TRIBUNA"</h1> <h2 style="margin: 0;">ARAD</h2> <p style="margin: 0;"><i>Str. Deák Ferencz nr. 20</i></p> </div> </div>		
<p style="text-align: center;">PREȚ-CURRENTURI <small>în colțee limbă</small></p> <p style="text-align: center;">NOTE</p> <p style="text-align: center;">STATUTE • LIBELE</p> <p style="text-align: center;">CIRCULARE</p>	<p style="border: 1px solid black; padding: 5px; display: inline-block;">● Diferite tipărituri pentru bănci ●</p>	<p style="text-align: center;">CĂRȚI DE VISITĂ <small>diferite formate</small></p> <p style="text-align: center;">MENU</p> <p style="text-align: center;">PLICURI CU FIRMA</p> <p style="text-align: center;">OBLIGAȚIUNI</p>
CĂRȚI în COMISIUNI	<p><i>Comandele primite să efectueze prompt și consciincios.</i></p> <p style="font-size: 1.2em;"><i>Prețuri moderate!</i></p>	EDITURĂ PROPRIE

„Severineana“

SOCIETATE COMERCIALĂ PEIACȚII
în Caransebeș

recomandă bogatul ei deposit în tot felul de mărfuri,
într'altele:

==== COLONIALE ====

VINURI

în deosebi roșu de Carloveș pentru trebuințele sf. sărbători
și alb de Magyarád de o calitate escelentă,

Lumini

pentru masă și biserici din fabricele cele mai renumite,

◆ FĂINĂ ◆

Produse

==== Ferărie ====

precum fer pentru trebuințele industriale și economice, apoi
vase de menajiu emailate, tinichea, etc., etc.

MANUFACTURĂ

Cretoane, Chiffoane, Zefire, cămăși, cravate, ciorapi, asor-
timent mare de tot felul de bumbacuri pentru manufactură
de casă, etc., etc.

Atragem mai departe atențiunea onoratului public asupra

„CHEAGULUI“

în formă de esență pentru producerea de brânză, compus numai din răzătoare
de vișel, garantat curat și nestricăcios, nu de asemănat cu alte fabricate de
soiul acesta, năic în felul său. Modul de folosire se trimite grătit.

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti
Temesvár-Józsefváros, Uri-utcza nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, aco-
pereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de ritul
ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă
și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împo-
dobirea bisericilor în execuție frumoasă și după stil.
Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur ono-
rata preoțime, că voi putea satisface pretenșiunilor celor
mai gingașe.

Am onorul a aduce la cunoștința mult onoratului public că am
deschis în Lugoj, strada Bonnaz (Palatul com. bis. ev. ref.)

prăvălie

cu obiecte de aur și argint, de juvaericele și
==== ceasornice. ====

O praxă de 35 ani în orașele cele mai mari din țară și străinătate mă
pune în plăcuta poziție de a putea satisface și cele mai mari preteziuni.

Nizuința mea principală va fi totdeauna îndreptată într'acolo, ca prin liferare

de mărfuri numai de prima clasă

prin lucrare precisă și bună, pe lângă prețuri
moderate

să-mi câștig și asigur crederea onorațiilor mei mușterii.

Voiu pune deosebit pond pe fabricarea de juvaericele, pre-
cum și pe

reparatura conștientioasă perfectă a ciasonnicelor
conducând însumi toate lucrările și ori-ce reparatură, fie cât de
mică, va fi executată cu cea mai mare punctualitate și conștien-
țiozitate. Vă rog să vă convingeți prin o comandă de probă des-
pre calitatea bună a articolelor mei precum și despre lucrarea
conștientioasă și precisă a reparaturilor ce mi-se vor încredința.

Recomandându-mă bunăvoinței mult onor. public,

semnez cu deosebită stimă:

Eduard Neumann,
ciasonnicar și juvelier.

Ultoi de vii.

Colonia agricolă HÁMORY de ultoi de vie din Arad

liferează

ultoi cu rădăcină lemnoasă

soiul curat ultoit pe Riparia-Portalis, de prima
calitate, ultoi de rădăcină bogată pentru vin
și delicată în calitatea cea mai bună — și

● în orice cantitate. ●

Deslușiri detaiate despre prețuri poți primi bucuros

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz. Telefon: 229.

Preoții și învățătorii primesc 5%o rabat din prețuri.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. ARAD Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de
mașini de cusut SINGER și MINERVA.

Unicul magazin de
renumitele mașini de cusut

● PFAFF. ●

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

În magazin se află
mare assortiment de
▶ gramophone ș plăci. ◀

— Condiții de solvire foarte avanta-
gioase. —

